

Li Ptit Prince

da Antoenne di Sint-Spuri

ratourné e walon pa Lorint Enchel

Po Leyon Wer

Dji dmande pardon âzès efants d' aveur dediyî ç' live ci a ene grande djin. Mins dj' a ene foirt boune escuze: cisse grande djin la, c' est m' meyeu camaeråde do monde. Adon, dj' a co ene ôte escuze: po ene grande djin, il est capåbe di comprinde totafwait, minme les lives po ls efants. Et dj' a co ene troejhinme escuze : cisse grande djin la dimeure el France, eyû çk' elle a fwin et froed. Elle a bén dandjî d' esse rapåjtêye. Et si vs n' avoz nén co assez avou totes ces escuzes la, dji vou bén dediyî m' live a l' efant k' cisse grande djin la a stî. Ca totes les grandès djins ont stî efants po cmincî. (Mins gn a waire ki s' è sovnèt). Do côp, dji va coridjî çou k' dji scrijhê pus hôt :

"Po Leyon Wer, cand il estê on ptit valet."

I.

Cwand dj' aveu shijh ans, on côp, dj' a veyou ene foû bele imådje, dins on live so les sâvadjes bwès. Li live si loméve «Des istweres ki s' ont passé po do bon». L' imådje mostréve on sierpint bowa ki magnive ene sâvadje biesse. Vocial ene copeye di l' imådje.

Divins l' live, on djheut: «Les sierpints bowas avalèt leu proye tote etire, sins l' mawyî. Adon, i n' savèt pus bodjî eyet i doirmèt shijh moes å lon, li tins do didjerer.»

Do côp, dj' a tuzé eyet ratuzer às avinteures del djungue et mi-y eto, dj' a parvinou a fé m' prumire imådje avou on croyon d' couleur. Mi imådje limero onk. Ele ravizéve çoucial:

Dj' a mostré m' tchîf d' ouve âzès grandès djins et lzî dmander si mi-y imådje les fjheut aveur pawe.

Ele m' ont respondou: «Douvént âréns ns peu d' on tchapea ?»

Mins mi-y imådje ni rprezintéve nén on tchapea. Ele riprezintéve on sierpint bowa ki didjeréve èn olifant. Adon, dj' a dessiné l' âdvins do sierpint bowa po les grandès djins saveur comprinde. I lzî fât tofer espliker les pondants et les djondants, les grandès djins. Mi-y imådje limero deus esteut insi:

Les grandès djins m' ont consyî do leyî tchaire les desséns di sierpints bowa, k' i soeyexhe å lådje ou cloyous, po studyî purade li djeyografeye, l' istwere, li carcul eyet l' grammaire. Ça fwait ki, cwand dj' aveu shijh ans, dj' a leyî toumer l' mestî, minme ki dj' âreu surmint yeu stî on prumî pondeu ! Dj' aveu stî discoraedjî paski dj' aveu fwait berwete avou mes imådjes limero onk eyet limero deus. Les grandès djins ni compurdèt måy rén tote seules, eyet c' est scrandixhant po ls efants, ki dvèt tofer et tofer respliker totafwait.

Do côp, dj' a dvou tchoezi èn ôte mestî: dj' a-st aprins a moenner des avions. Dj' a volé on pô totavâ l' monde. Eyet c' est l' vrai y ki l' djeyografeye m' a brâmint siervou: i n' mi faleut k' on côp d' ouy po ricnoxhe li Chine di l' Arizona. I gn a d' l' avance, cwand c' est k' on s' a pierdou del nute.

Ça fwait k' dj' a rescontré, tot å lon di m' vicâreye, ene kekêye di serieusès djins. Dj' a brâmint viké dins les grandès djins. Dj' els a veyou did foirt près. L' idêye ki dj' a d' zeles n' est nén meyeuse po ça.

Cwand dj' endè rescontréve ene k' aveut l' air do vey ene miete pus clair ki ls ôtes, dji purdeu mi-y imådje limero onk, ki dj' a todi wârdé, et djel sayive sor leye. Dji voleu saveur si cisse grande djin la compurdeut les

afwaires po do bon. Mins ele mi respondeut a tot côp: «C' est on tchapea». Adon, dji n' divizéve pus di sierpints bowas, ni des sâvadjes bwès, ni des stoeles. Dji m' meteu a s' livea. Dji lyi djâzéve do bridje, do gof, del politike eyet co des crawates.

Et l' grande djin esteut tote continne di håbiter ene sakî di si råjhnåve.

II.

Ça fwait ki dj' a viké tot seu, sins nouk po câzer avou po do bon, disca vola shijh ans, cwand mi-y avion touma an rak, ene sawice å mitan do dezert do Sâra. I gn avot ene sacwè di sketé dins m' moteur. Eyet, come dji n' aveu pont d' mecanicyin avou mi, ni d' passaedjî, dji m' apresta a sayî, tot fén mi-erseu, do remantchî mi-y avion, mågré ki ça n' aléve nén esse åjhey. Po dire li vrai, c' esteut mi veye ki dj' djouwéve: dj' aveu di l' aiwe a boere a chipe po yût djoûs.

Li prumire nute, dji m' a-st edoirmou sol sâvlon a meye miles di tolminme ké viyaedje. Dj' esteu co pus pierdou k' on nâfradjî a djok so deus bokets d' bwès å fén mitan del Grande Basse. Do côp, vos sintoz come dji fouri sbaré, al pikete do djoû, cwand ene drole di ptite vwès m' dispierta. Ele dijhët:

- S' i vs plait ! dessinez m' on bedot !

- Di cwè ?

- Dessinez m' on bedot !

Dji zoupla so mes pîs come onk k' årot stî peté d' l' aloumire. Dji frota mes ouys. Dji rwaita comifât. Et dj' aviza on foû ewaerant ptit boulome, vârmint, ki m' ravizéve d' èn air serieus. I gn a, vaici a costé, li meyeu portrait ki dj' a parvinou a fé d' lu, pus târd. Mins mi-y imådje, come di djusse, est brâmint moens nozêye ki li vrai pitit boulome. Mins ça n' est nén mi l' fâte: dj' aveu stî discoraedjî des grandès djins, cwand dj' aveu

volou fé do pondeu, ki dj' aveu shijh ans, eyet dji n' aveu rén aprins a dessiner, apus k' des bowas cloyous eyet des bowas à lådje.

Ça fwait ki dji rloukive ciste aparucion la tot rbolant des ouys ewaérés. Ni rovyîz nén ki dj' esteu a meye miles do prumî viyaedje. Mins li ptit boulome, lu, i n' aveut **nin** l' air pierdou, ni moirt sicrans, ni moirt di fwîn, ni moirt di soe, ni moirt di peu.

I n' ravizéve nén di tot èn efant pierdou à fén mitan do dézert, a meye miles do prumî viyaedje. Cwand, po fini, dji parvina a djâzer, dji l' atôtcha insi:

- Mins ! ki fjhoz avâr ci ?

Et i m' repeta tot doûçmint, come ça sereut ene sacwè di foirt serieus:

- S' i vs plait ! dessinez m' on bedot !

Cwand c' est k' on-z est trop sbaré pà mistere, on n' oizrèt ddja rnigter. Si loigne ki ça shonne, a meye miles do prumî viyaedje eyet a deus doets di leyî les hozetes, dji saetcha on fouya et on stilo foû di m' taxhe. Adon, dji m' sovna ki dj' aveu-st aprume situdyî l' djeyografeye, l' istwere, li carcul eyet l' grammaire. On pô mwais, dji deri à ptit boulome ki dji n' saveu dessiner. I responda:

- Gn a rén avou ça. Dessinez m' on bedot.

Come dji n' aveu mây pont dessiné d' bedot, dji rfijha por lu ene des deus imådjes ki dj' esteu capåbe do fé. Li cene do bowa k' esteut cloyou. Eyet dji fouri tot peté d' ôre li ptit boulome ki responda:

- Neni ! Neni ! Dji n' vou nén d' èn olifant dins on bowa. On bowa, c' est foirt dandjreus, eyet èn olifant, ça prind brâmint del plaeece. Mi lodjisse est tot ptit. Dj' a mezâjhe d' on bedot. dessinez-me on bedot.

Ça fwèt ki dj' a dessiné.

I rwaita comifât. Adon:

- Neni, ci-la, il a ddja l' air trop malåde. Fijhoz è èn ôte. Dji dessina:

Mi camaeråde soriya djinteymint:

- Infén, vos veyoz Bén ! Ci n' est nin on bedot, c' est on berâ. Il a des coines !

Do côp, dji rfijha mi-y imådje:

Mins berwete ! ça n' lyi plaijhot nén co:

- Ci-la, il est trop vî. Dji vou on bedot ki vicrè lontins.

Adon, come dji pierdeu pacyince eyet ki dj' aveu hâsse d' ataker a dismonter m' moteur, dji fjha al vole l' imådje droci.

- Çoula, fijha dju, c' est ene boesse. Li bedot k' vos voloz, il est dvins.

Mins dji fou tot reyusse do vey ki l' vizaedje di m' djonne djudje esteut tot binåjhe:

- C' est vraiymint tot djustumint insi k' dj' el voleu ! Pinsez vs k' i lyi fât beacôp des yerbêyes, a ç' bedot la ?

- Pocwè ?

- Paski m' lodjisse est tot ptit !

- A mi-y idêye, ci serè surmint grand assez. Dji vs a dné on tot ptit bedot.

I clintcha s' tiesse après l' imådje:

- Nin si ptit k' çoula ! Tinez ! Vola k' i s' a-st edoirmou !

C' est insi ki dji fjha cnoxhance avou li Ptit Prince.

III.

I m' fala lontins po comprinde d' eyu çk' i vneut. Li Ptit Prince mi dmandéve toplin ds afwaires mins, aparantmint, i n' etindeut måy çou ki dji lyi dmandéve, mi. C' est avou sacwants mots, dits a l' astcheyance, ki dj' a comprins ttafwait, pitchote a midjote. Insi, cwand il aviza mi-y avion pol prumire feye (dji n' dessinrè nin mi avion, ça sereut brâmint trop målåjhey por mi), i m' dimanda:

- K' est çki c' est d' ça po ene sacwè ?

- Ça n' est nén ene sacwè. Çoula vole. C' est èn avion. C' est mi-y avion.

Eyet dj' esteu fir di lyi dire ki dji voléve. Adon, i derit:

- Kimint ! Vos avoz toumé djus do cir, dabôrd ?

- Oyi, deri dju, tot sayant di n' nén fé do rinflé.

- A ! Vola yâk di drole !

Eyet li Ptit Prince riya djoleymint, ki dj' end esteu tot mâvlé. Dj' inme ostant k' on n' reye nén d' mes rascrâwes. Adon, i derit co:

- Ça fwait ki vos eto, vos adchindoz do cir ! Di kéne planete estoz ?

Sol côp, dji veyà come ene pitite aireur, e mistere do Ptit Prince. Dji lyi dmanda platezak:

- Ça fwait k' vos vnoz d' ene ôte planete, paret ?

Mins i n' responda nén. Si tiesse hossive doûçmint, eyet i rwaitive mi-y avion:

- C' est l' vrayi k' avou on fayé cayet insi, vos n' sârîz vni did foirt lon !

Eyet i s' meta a sondjî ey a sondjî, lontins. Adon, i saetcha m' bedot foû di s' taxhe eyet i rawaita eyet ravizer s' trezôr.

Vos sintoz Bén come çoula m' grabouyive, les sounetes k' i vneut do taper à dfwait des «ôtès planetes». Ça fwait k' dji waita do comprinde on pô mî :

- Did wice vnoz, mi ptit boket ? Wice est i, vosse lodjisse ? Eyu çki vos l' contez emoenner, vosse bedot ?

I dmora on tins sins moti, a tuziner. Adon, i responda:

- Çou k' i gn a d' Bén, avou l' boesse ki vos m' avoz bayî, c' est k' ça lyi sievrè di mâjhon po del nute.

- Oyi ça ! Et si vs estoz vayant, dji vs dinrè ene coide eto, po l' ateler del djournêye. Eyet co on piket.

Mins la, li Ptit Prince ava l' air tchoké:

- L' ateler ? Kéne drole d' idêye !

- Mins si vos n' l' atelez **nin**, il irè tot costé eyet i s' piedrè !

Mi camaeråde si tapa-st a djiper, eco on côp:

- Mins eyu vôrîz k' il ireut ?

- Bén, tot l' minme ewou. Tot droet !

Adon, li Ptit Prince derit, tot serieus:

- Ça n' fwait rén. Mi lodjisse est si télmint ptit !

Et, ene miete disbâtchî, motoit, i djha co:

- Tot nd alant tot droet, on n' sâreut aler foirt lon !

IV

Ça fwait ki dj' aveu-st aprins ene sacwè d' ôte di foirt consecant: li planete k' il è vneut esteut a poenne pus grande k' ene mājhon !

Gn aveut **nin** a m' sibarer d' trop. Dji saveu bén k' a costé des grossès boles come li Tere, Djupiter, Måss, Venusse - totès planetes k' on lzî a dné des nos - i gn a des cintes d' ôtes ki sont pa des côps télmint tchotes k' on-z a des rujhes po les vey, minme avou on telescope. Cwand c' est k' èn astronome è discouve ene, i l' batijhe d' on limero. Metans k' i l' lome «l' asteroyide trinte-deus céncwante-ey-onk».

Dji pinse bén ki li planete do Ptit Prince, c' est l' asteroyide B **shî** cint et doze. C' est èn asteroyide ki n' a stî veyou k' on côp å telescope, e dijh-nouv cint et doze, pa èn astronome trouk.

A ç' moumint la, il aveut stî djâzer di l' asteroyide k' il aveut discouvrou dins on grand Congrès Eternâcionâl d' Astronomeye. Mins gn a nouk ki l' aveut creyou ! C' esteut ses mousmints les câzes !

Les grandès djins sont come ça.

Lacobén po li rlomêye di l' asteroyide B **shî** cint et doze, on dictateur trouk a-st oblidjî les djins a s' boter come les Uropeyins. Les cis ki n' **choû**tént nén estént metous a moirt. L' an dijh-nouv cint et vint, l' astronome a ristî spliker cwè et come, avou si asteroyide. Il esteut Bén prôpe sor lu eyet, po ç' côp la, tot l' monde a stî dacoird avou lu.

Si dji vs raconte totes ces afwaires la so l' asteroyide B **shî** cint et doze, eyet si dji vs a dit si limeros, c' est les grandès djins les câzes. Les grands inmèt Bén les chifes. Si vos lzî dvizez d' on novea camaeråde, i n' vos dmandèt mây çou ki conte po do bon. I n' vos dmandèt mây: «Kimint çki s' vwès soune ? A cwè çk' il inme li mî djouwer ? **Tint** i les palivoles ?» Neni: i vos dmandèt: «Kéne **â**dje a-t i ? **Kibin** d' frés a-t i ? **Kibin** peze-t i ? **Kibin** s' pa wangne-t i ?» C' est seulmint adon k' elle ont l' idêye k' ele li cnoxhèt. Si vos djhoz âzès grandès djins: «Dj' a veyou ene bele mājhon avou des rôzès brikes, des djeranioms après les finiesses eyet des blancs colons sol toet», ele ni parvinèt nén a mādjiner cisse mājhon. I lzî fāt dire: «Dj' a veyou ene mājhon di cint meye francs.» A ç' moumint la, elle e vont: «Come c' est djoli !»

Metans k' vos lzî djhoz: «Les preuves ki li Ptit Prince egzistêye po do bon, c' est k' il esteut tchârné, k' i djipéve eyet k' i voleut on bedot. Cwand on vout on bedot, c' est les preuves k' on-z egzistêye», les grandès djins hāssèt leus spales eyet dire ki vos estoz efant ! Mins si vos lzî djhoz: «Li planete k' i provneut, c' est l' asteroyide B **shî** cint et doze», adon, les grands s' lairont adire eyet vos leyî e pāye avou leus kesses et leus messes. I sont-st insi. Pont d' avance di s' māvler après zels. Les efants dvèt esse foirt coulants avou les grandès djins.

Mins nozôtes, come di djusse, nozôtes ki comprind Bén çou ki viker vout dire, nos nd avans d' keure, des limeros ! Dj' **â**ro Bén yeu volou adrovi mi istwere a môde di conte. Dj' âreu yeu volou dire: «I gn aveut on côp on Ptit Prince ki dmorêve so ene planete a hipe pus grande ki lu, eyet k' aveut dandjî d' on camaeråde». Dji so si disbātchî, tot contant ces

sovnances la. I gn a ddja shijh ans di çoula, ki m' camaeråde end a ndalé avou s' bedot. Si dji waite del discire, vaici, c' est po nel nén rovyî. C' est disbâtchant, do rovyî on camaeråde. Tot l' monde n' a nén-st avou on camaeråde. Et dji pôreu divni come les grandès djins, ki n' ont pupont d' agrè, a pårt po les chifes. C' est ça ki dj' a-st atchté ene boesse di couleurs eyet des croyons. C' est deur, a mi ådje, di s' rimete a dessiner, cwand on n' a djamây rén assayî d' ôte k' on bowa cloyou ey on bowa å lådje, k' on-z aveut shijh ans ! Dji sayrè, come di djuste, di fé des portraits les pus rshonnants possible. Mins dji n' so nén seur d' adierci m' côp. Ene imådje, ça va, ey adon, l' imådje d' après n' est pus rshonnante assez.

Dji m' brouye on pô ossu avou l' grandeur. Cial, li Ptit Prince est trop grand. La, il est trop ptit. Dji balzene eto pol couleur di si-y abiy mint. Ça fwait ki dj' î va come djel sin, don ci, don la, et come dji pou. Po fini, dji m' brouyrè po des pus consecantès afwaires. Mins çoula, i mel fâre pardonner. C' est ki m' camaeråde n' esplikeve mây rén. Télfeye pinséve-t i ki dj' esteu on parey a lu. Mins mi, mâlureuzmint, dji n' sai vey les bedots åd truviè des boesses. Motoit so dju divnou on pô come les grandès djins. Dj' a dvou divni vî.

V.

Tos les djoûs, dj' apurdeu ene sacwè d' noû sol planete, sol djoû ki li Ptit Prince end aveut nd alé, so s' voyådje. Ça vneut tot doûçmint, plik plok, avou les tuzaedjes. C' est l' troejhinme djoû ki dj' etinda câzer do drame des bawobapes.

Ci fourit co l' bedot les câzes ca, a on moumint, li Ptit Prince mi dmanda yâk, come onk k' est so dotance, tot d' on côp :

- C' est al boune, dwai, ki les bedots mindjèt les bouxhons ?
- Oyi, c' est al boune.

- A ! derit i. Dji so Bén binâjhe.

Dji n' compurdeu nén douvént çk' i faleut ki les bedots m^{ou}gnénxhe les bouxhons. Mins li Ptit Prince derit co:

- Ça fwait, si dji comprind Bén, k' i mindjèt les bawobapes eto ?

Dji fjha rmarker à Ptit Prince ki les bawobapes ni sont nén des bouxhons, mins des âbes grands come des eglijhes. Il epoitreut co avou lu tot on tropea d' olifants ki les olifants n' avénrènt nén a coron d' on seu bawobape.

L' idêye d' on tropea d' olifants fijha xhaxhler li Ptit Prince:

- I les fâreut ramonçler so onk l' ôte.

Mins i derit eto, come on sûti ptit valet k' il esteut:

- Les bawobapes, divant do crexhe, ça est ptit po cmincî.

- C' est djusse ! Mins douvént voloz vs ki vos bedots magnexhe les ptits bawobapes ?

I responda: «Bén ! Cisse-lale ! Vos mel copeyroz !» come s' i gn âreut rén d' drole ladvins. Et dji dva fé ovrer m' compurdixheure comifât por mi comprinde tot seu li rujhe k' i gn aveut ladvins.

Sol planete do Ptit Prince, come d' efet, come so totes les planetes, i gn aveut deus sôres di yebes: les bounes eyet les crouwâs. Do côp, i gn aveut ossu des bounès grinnes po les bounès yebes, eyet des mwaijhès grinnes po les crouwâs. Mins les grinnes, on n' les voet nén. Ele doirmèt catcheymint, e schô del tere, disk' a tant k' ene di zeles a l' zine do s' dispierter ! Adon, ele si stind eyet, tote timide, ele boute après l' solea ene nozêye pitite brokete ki n' fwait nou toirt a nolu. Si c' est ene brokete di râdisse ou di rôze, on l' pout Bén leyî crexhe a s' môde. Mins si c' est ene mâle plante, i l' fât râyî do côp k' on l' a savu ricnoxhe. Et djustumint, i gn aveut des teribès grinnes, dissu l' planete dâ Ptit Prince !

C' esteut des grinnes di bawobapes. I gn av^{ot} tot griblé, dins l' tere del planete. Et on bawobape, si on tâdje di trop, on n' s' e sait pus mây fé

cwite. Il ehale tote li bole. I l' trawe avou ses raecenes. Si l' bole est pâr trop tchote, eyet s' i gn a trop di bawobapes, i l' fihèt peter.

«C' est ene kession d' dicipline», m' a-t i dit li Ptit Prince, pus târd.

«Cwand on s' a tot lavé, å matén, i fât rnetyî s' planete a môde di djin. I s' fât oblidyî a râyî les bawobapes a tins a eure, si roed k' on les sait ricnoxhe foû des rôzîs, ca ces deus plantes la si ravizèt foirt, dins les prumîs tins. C' est soyant, come ovraedje, mins c' est åjhey.»

Et on bea djoû, i m' consia do waitî do fé ene bele imådje, po Bén herer çoula el tiesse dâs efants di m' payis. «S' i voyaedjèt on djoû», endalévet i li Ptit Prince, «ça ls ahesrè kéke feye. Des côps k' i gn a, ça n' fwait rén si on rmet l' ovraedje a pus târd. Mins avou des bawobapes, c' est tos djeus po-z aveur on mâleur. Dj' a cnoxhou ene planete insi, ki c' esteut on nawe k' î dmoréve. Il aveut leyî crexhe troes bouxhons so cisse bole la. Dji n' fwai nén voltî do moralisse. Mins c' est si dandjeus, les bawobapes, c' est si riscant, pol ci ki s' piedreut so èn asteroyide, ki, po ene feye, dji n' mi va pus ritni: «Mes efants, waitîz Bén a vos, avou les bawobapes !» C' est po-z advierti mes camaerâdes conte on dandjî ki nos manceye, zels come mi, dispoy si lontins, sins ki nos n' ns è rindanxhe conte, ki dj' a tant bouté sol dessén droci. Ça valeut les poennes do dner cisse luçon ci. Vos vos dmandroz motoit: douvint, dins ç' live ci, gn a-t i pont d' ôte imådje si grandissime ki l' cene des bawobapes ? Dj' a-st åjhey po responde: dj' a sayî, mins dji n' î a nén parvinou. Cwand dj' a fwait l' imådje avou les bawobapes, dj' esteu-st enondé pask' i fjheut strapant.

VI.

A ! mi Ptit Prince, dj' a comprins, pitchote a midjote, come vosse pitit vicaedje esteut toplin d' penin. Lontins, vos n' avoz-st avou, come

pasmint d' tins, ki l' doûceur des coûtchîs d' solea. C' est ene sacwè ki dj' a savou li cwatrinme djoû, å matén, cwand vos m' avoz dit :

- Dj' inme bén do rwaitî l' solea ki s' lait djus. Alans vey li solea ki s' coûtche.

- Bén, i fât ratinde.

- Ratinde après cwè ?

- Ratinde après l' eure ki l' solea s' lait djus.

Po cmincî, vos avoz-st avou l' air tot peté. Adon, vos avoz rî d' vos-minme.

- Dji m' pinse todi so m' planete ! m' avoz vs dit.

Come d' efet. **Cand** il est doze eures ås Estats Unis, li solea s' coûtche sol France, come tot l' monde el sait bén. I gn âreut k' a saveur aler el France so ene munute di tins po saveur riloukî l' solea ki s' lait djus. Målureuzmint, li France est pâr trop lon erî. Mins so vosse pitite bole, vos n' avîz k' a saetchî vosse tcheyire troes asdjamlêyes pus lon. Et vos rwaitîz l' anuti tot côp k' vos pêyîz après.

- On djoû, dj' a veyou l' solea aler djus cwarante-troes feyes !

Ene miete après, vos djhîz co :

- Cwand c' est k' on-z est tot disbâtchî, sav, on rwaite voltî l' solea ki s' lait djus.

- Li djoû des cwarante-troes côps, vos estîz si disbâtchî k' çoula ?

Mins li Ptit Prince ni responda nén.

VII.

Li cénkinme djoû, c' est co todi **plamor** do bedot ki dj' apurda on grand scret dins l' vicaedje dâ Ptit Prince. I m' dimanda platezak, sins bambyî, come onk k' âreut lontins tuzé a çoula sins moti :

- On bedot, s' i magne les bouxhons, i magne les fleurs eto ?
- On bedot, ça magne tot çou k' il avize.
- Minme les fleurs avou des spenes ?
- Oyi, ça. Minme les fleurs **avu** des spenes.
- Mins a cwè çk' ele siervèt, dabôrd, les spenes ?

Dji n' è saveu rén. A ç' moumint la, dj' esteu ki sayive do disvistrer on bolon trop seré, après m' moteur. Dj' esteu tracassê ca dji cmincive a comprinde ki m' moteur esteut vraiymint djus. Et come l' aiwe po boere baxhive, dji n' aveu nén boune idêye.

- A cwè çk' ele siervèt les spenes ?

On côp k' il aveut dmandé **y**âk, li Ptit Prince ni leyive mây ouve. Mâvlé après m' bolon, dji responda tolminme cwè :

- Les spenes, ça n' sieve a rén. Ci n' est ki del calinreye dins les fleurs, la !
- O ! fijha-t i.

I dmora on boket sins moti, et adon i sclâtcha, come râcuneus après mi :

- Dji n' vos croe nén ! Les fleurs sont flâwes. C' est des inocinnes. Ele si rapâjhtèt come ele polèt. Ele si creyèt ewaerantes, avou leus spenes.

Dji n' a rén respondou. A ç' moumint la, dji pinséve : «Si ç' fayé bolon la tént co bon, djel frè peter a côps d' mârtea !» Li Ptit Prince mi côpa co on côp dins mes tuzaedjes :

- Ça fwait k' vos pinsez, vos, ki les fleurs...
- Neni ! Neni ! Dji n' pinse rén do monde ! Dj' a respondou tolminme cwè ! Mi, dji m' ocupe di serieusès afwaires !

I m' riwaita tot cacame.

- Di serieusès afwaires !

I m' vey^ët avou on mârtea dins ene mwin, avou mes doets tot dâborés d' crâxhe, di clintchê so on cayet ki lyi avizéve mo laid.

- Vos dvizez come les grandès djins !

Dj' esteu on pô ahonti. Mins, sins s' fé mà d' mi, i djha co :

- Vos n' savoz rén discomeler ! Vos maxhîz totafwait !

Il esteut foû mwais après mi, vârmint. I choyeut ses dorés tchveas dins l' vint :

- So ene planete, dji cnoxhe on Monsieu rodje viyolé. I n' a màÿ odé ene fleur. I n' a màÿ riloukî ene sitoële. I n' a màÿ veyou voltî ene sakî. I n' a màÿ rén fwait d' ôte ki des acdicons. Et tote djoû, come vos, i ndè va : «Dji so-st ene sakî d' serieus ! Dji so-st ene sakî d' serieus !» Et ça l' fwait rinfler, télmint k' il est grandiveus. Mins ça n' est nén ene sakî, c' est èn âbusson !

- On cwè ?

- Èn âbusson !

Asteure, li Ptit Prince esteut tot bladje télmint k' i s' tourmintéve.

- I gn a des miyons d' anêyes ki les fleurs fabrikèt des spenes. I gn a des miyons d' anêyes ki les bedots mindjèt tot l' minme les fleurs. Et ça n' sereut nén serieus do s' dimander douvént çk' ele si forboutèt si foirt po s' fabriker des spenes ki n' siervèt màÿ a rén ? Est çki ça n' est nén consecant, li guere des bedots eyet des fleurs ? Est çki ça n' est nén pus consecant ki les carculs da on Monsieu rodje et crâs ? Et si dji cnoxhe, mi, ene fleur come i gn a pont d' ôte â monde, nole pârt, apus k' so m' planete, eyet k' on ptit bedot distrurèt d' on côp, raf, èn âmatin, sins ddja s' aporçure di çou k' i fwait, ça n' est nén consecant, çoula ?

I rodjixha.

- S' i gn a ene sakî, derit i, ki voet voltî ene fleur k' i gn a k' ene di pareye a leye avâ les miyons et les miyons di stoeles, c' est assez por lu esse binâjhe cwand i les rwaite. I pinse dins ouve : «Mi fleur est ene sadju, l'avâ. » Mins si l' bedot magne li fleur, por lu, c' est come si totes les stoeles distindrènt d' on côp ! Et ça n' est nén consecant, çoula !»

I n' sava rén dire di pus. Tot d' on côp, i s' meta-st a braire ses ouys tot foû. I fjheut spès. Dj' aveu leyî tchaire mes usteyes. Dj' end aveu d' keure, di m' mârtea, di m' bolon, del soe eyet del moirt. I gn aveut so ene sitoete, ene planete, li minne, li Tere, on Ptit Prince a rapâjhter ! Djel hossive. Dji lyi djheu : «Li fleur ki vos veyoz voltî, ele ni pout mâ. Dji lyi dessinrè on muzea, a vosse bedot. Dji dessinrè ene ârmeure po vosse fleur. Dji...»

Dji n' saveu cwè dire å djusse. Dji m' sinteu pâr pawene. Dji n' saveu cmint ariver dlé lu, eyu l' ritrover. C' est si målåjhey a comprinde, li payis des lâmes.

VIII.

Dj' a rade aprins a mî cnoxhe cisse fleur la. I gn aveut todi-st avou, sol planete dâ Ptit Prince, des totès simpès fleurs, gâytêyes d' ene rindjeye di florifouyes, ki n' purdént nén trop del plaee eyet n' disrindjî nolu. Ene matinêye, elle aspitént dins les yebeles po distinde al nute. Mins cisse-lale, elle aveut djârné on bea djoû, d' ene grinne vinowe d' on n' sait wice. Eyet li Ptit Prince aveut rwaitî did foirt près cisse pitite brokete la, ki n' rishonnéve nén ås ôtès broketes. Motoit esteut çu ene novele sôre di bawobape ?

Mins bénrade, li bouxhon s' djoca di crexhe po-z ataker a-z apontyî ene fleur. Li Ptit Prince, ki veyeut s' aprester on grand grand boton, sinteut bén k' il aléve rexhe foû did la ene aparucion, on mirâke. Mins li fleur n' è finixheut nén di s' apontyî po-z esse bele, e l' cwete dins s' vete tchambe. Ele fijheut bén atincion po tchoezi ses couleurs. Ele si moussive doûçmint. Elle ajustéve ses florifoyes ene a yene. Ele ni voleut nén rexhe mâ agadlêye, come les fleurs di tonire. Ele ni voleut aparete ki rglatixhante, dins tote si beaté. Ô, oyi, ça ! C' end esteut yene, di frikete ! Ses misterieuses apresses avént duré des djoûs eyet des djoûs å lon. Et

vola k' èn âmatén, djustumint a l' eure ki l' solea s' leve, ele s' avëtt mostré.

Et leye k' aveut travayî si pontieuzmint, ele bâya et derit :

- A ! Vola seulmint k' dji m' dispiete. Dji vos dmande escuze. Mes tchveas sont co tot ecomelés.

Li Ptit Prince fijheut des hâhâs sins s' sawè rastini :

- Come vos estoz bele !

- Endon ? responda-t ele li fleur, tot doûçmint. Et dj' a vnou å monde å minme moumint ki l' solea.

Li Ptit Prince advina, pol pus seur, k' ele n' esteut nén foirt po s' rabaxhî, mins i s' sinteut si rmouwé !

- C' est l' eure di ddjuner, pinse dju - derit ele. Vos serîz Bén Binamé do pinser a mi.

Et li Ptit Prince, tot cacame, ala cweri ene raiwete avou del frisse aiwe po siervi l' fleur.

Mins, leye, Bén rade, elle aveut-st ataké al fé amarvoyî, grandiveuse eyet on pô waeraxhe come elle esteut. On djoû, metans, k' ele djâzéve di ses cwatès spenes, elle aveut dit å Ptit Prince :

- I polèt Bén vni, les tiques, avou leus grawes !

- I gn a nou tigue dissu m' planete, aveut i rclapé li Ptit Prince. Et di tote manire, les tiques ni mindjèt nén les yebe.

- Dji n' so nén ene yebe, aveut ele respondou doûçmint.

- Escuzez m' !

- Dji n' ricrind nén les tiques, mins dji n' inme nén ene gote les corants d' air. N' ârîz nén on toetea po m' mete a hok ?

«Dji n' inme nén les corants d' air. Bin astcheyou po ene plante, avëtt i sondjî li Ptit Prince. C' end est ddja ene mâlâjheye, cisse fleur la. I fwait froed, dins vosse pays. C' est må adjinçné. La k' dji vén...

Mins elle aveut staté. Elle aveut vnou a môde di grinne. Ele n' âreut rén yeu seu cnoxhe des ôtes mondes. Tote honteuse d' awè stî atrapêye â moumint k' elle aprestéve ene si biesse minte, elle aveut tossé deus troes côps po rtaper les toirts so les spales dâ Ptit Prince :

- Li toetea k' on djheut enawaire ?

- Dji l' aléve cweri, mins vos m' djâzîz !

Adon, elle aveut co tossé pus foirt, por lu awè des rmoirs. Ça fwait k' li Ptit Prince, malgré k' i n' esteut nén contraire et k' i l' veyeut voltî, aveut rade doté d' leye. Il aveut prins â serieus des messaedjes tapés al vude, et i s' a rtrové tot mâlureus.

«Dji n' l' âreu nén dvou choûter, m' a-t i dit on djoû inte cwate-z ouys, i n' fât mây choûter les fleurs. I les fât rwaitî. I les fât-st oder. Li minne sipârdeut ses bounès sinteurs avâ m' planete, mins dji n' parvineu nén a aveur bon. L' istwere des grawes, ki m' aveut fwait assoti, ele m' âreut dvou mouwer». I m' a co dit :

«A ç' moumint la, dji n' a rén comprins ! Dji l' âreu yeu dvou djudjî d' après çou k' ele fijheut, et nin d' après çou k' ele dijheut. Ele mi bayive ses sinteurs, ele mi louméve. Dji n' âreu nén dvou peter â diâle ! Dj' âreu dvou adviner come elle esteut tinre, padrî ses fayêyès emantcheures. Les fleurs sont télmint po dire on djoû blanc et l' londmwin noer. Mins dj' esteu trop djonne po-z esse capâbe del vey voltî.»

IX.

Dji pinse bén k' il a profité, po peter evoye, ki des sâvadjes oujheas passént par la. L' âmatin k' i nd a ndalé, il a bén arindjî s' planete. Il a chové comifât les tchminêyes di ses vicants volcans. Il end aveut deus, di vicants volcans. I l' ahessént bén, po restchâfer li ddjuner, â matén. Il aveut ossu on moirt volcan. Mins, sapinse lu : «Sait on mây ! » Ça fwait k' il a chové l' moirt volcan eto. S' i sont bén ramonés, les volcans broûlèt a leu-z âjhe, sins hikets, i n' petèt nén. Cwand on volcan pete, c' est come

Li feu dins ene tchiminêye. So nosse bole, come di djusse, nos estans brâmint trop ptits po saveur **ch**over nos volcans. C' est ça k' nos avans toplin des rujhes avou zels.

Li Ptit Prince, on pô pus poenneus, a râyî eto les dierins rdjets di bawobape. I pinséve ni mây rivni. Mins totes ces bezognes la, k' i fjheut tos les djoûs, lyi avizént foirt foirt doûces, cist âmatén la. Et cwand c' est k' i raiwa l' fleur pol dierinne feye, et k' i s' apresta a l' mete dizo s' bole di veule, i s' aporçuva k' il aveut hâsse di braire.

- Adieu, djha-t i al fleur.

Mês leye ni responda nén.

- Adieu, djha-t i co on côp.

Li fleur tossa. Mins ça n' esteut nén l' froed les câzes.

- Dj' a stî biesse, derit ele po fini. Dji vos dmande pardon. Sayîz d' esse ureus.

Lu, il a stî sbaré ki li fleur ni lyi rprotchive rén. I dmoréve la, tot vî, avou l' bole e l' air. I n' compurdeut nén ene pâjhire doûceur insi.

- Oyi, ça, derit ele li fleur, dji vs voe voltî. Vos nd avoz rén savou, eyet c' est di m' difâte. Gn a rén avou ça. Mins vos avoz stî ossi loigne ki mi. Sayîz d' esse ureus... et leyîz la l' bole di veule. Dji n' è vou pus.

- Mins, eyet l' vint...

- Dji n' a nén si froed k' çoula. Li frisse air del nute mi frè do bén. Dji so-st ene fleur.

- Mins, eyet les biesses...

- I fât bén ki dji sopoite deus troes halenes si dji vou cnoxhe les palivoles. I paret ki ça est télmint bea. Et sinon, kî çki m' vénrè vey ? Vos, vos seroz lon erî did ci. Tant k' âzès grossès biesses, dji n' a nén peu. Dj' a mes grawes.

Ey ele mostréve ses cwatès spenes, l' enocinne. Adon, ele derit :

- Ni târdjîz nén tant, c' est soyant. Vos avoz décidé d' endaler : alez è.

Ca ele ni voleut nén k' i l' veyaxhe tchoûler. C' esteut ene si grandiveuse fleur.

X.

Il esteut do costé des asteroyides troes cint vint-cénk, troes cint vint-shijh, troes cint vint-set, troes cint vint-yût, troes cint vint-nouv eyet troes cint et trinte. Ça fwait ki, po-z ataker, i ls a stî viziter po trover ene sacwè a fé eyet po-z aprinde.

Gn aveut-st on rwè ki dmoreve sol prumî. Li rwè, moussî di poûpe eyet d' ermene, esteut-st ashioû so on trône tot simpe eyet portant foirt madjesteus.

- A ! Vola on sudjet, criya-t i li rwè cwand il aviza li Ptit Prince.

Et li Ptit Prince si dmanda :

«Kimint çk' i m' kinoxhe bin, pus k' i n' m' a co måy veyou ?»

I n' savê nén ki les rwès fihèt voltî l' monde pus simpe k' i n' est : totes les djins sont des sudjets.

- Vinez pus près, ki dji vs veye mî, derit i li rwè, tot fir d' esse li rwè d' ene sakî, po fini.

Li Ptit Prince tapa on côp d' ouy po cachî après on xhame po s' ashir, mins l' bole esteut ehalêye tote etire på clapant mantea d' ermene. Ça fwait k' il a dmore dastampé. Come il esteut nâjhi, i bâya.

- Les lwès do palâ volèt k' on n' bâye nén padvant li rwè. Dji vos l' disfind.

- Dji n' mi sai espaitchî, responda-t i li Ptit Prince, djinné. Dj' a fwait ene fameuse trote, eyet dji n' a nén doirmou.

- Dabôrd, dji vous cmande di bãyî. Dji n' a veyou nouk ki bãyive des anêyes å long. Les bãyimints, por mi, c' est yåk di curieus. Alez, bãyîz co. Dji vos l' ordone.

- Dji so disfranki, asteure. Dji n' sårë pus, fijha-t i li Ptit Prince e rodjixhant.

- Mm ! Mm ! responda-t i li rwè. Dabôrd... dji vos cmande di bãyî pa des còps, eyet pa des ôtes còps, di...

I tchictève on pô, et il aveut l' air k' il esteut tchoké.

Ca li rwè, çou k' i voleut ådzeu d' tot, c' esteut k' on choûtaxhe çou k' i djhët. I n' saveut sopoirter k' on nigtêye cwand i cmandéve ene sacwè. C' esteut-st on monarke absolou. Mins come il esteut foirt bon, i cmandéve des afwaires a môde di djin. « Si dji cmandreu, endaléve-t i mwints còps, si dji cmandreu a on djenerå do s' candjî a moxhon d' mer, eyet si l' djenerå ni choûtret nin, ça n' sereut nin l' djenerå les fâtes. Ça sereut mi l' fâte. »

- Est çki dji m' pou Bén Ashir ? dimanda-t i li Ptit Prince timidmint.

- Dji vs kimande di vs ashir, responda-t i li rwè, tot ramoennant, madjestiveus, on pana di s' mantea d' ermene.

Mins li Ptit Prince esteut sbaré. Li planete esteut tote tchote. Di cwè esteut i li rwè, ci rwè la ?

- Sire, dijha-t i, dji vos dmande escuze di vos dmander ene sacwè.

- Dji vs kimande di m' dimander ene sacwè, si dispaitcha-t i li rwè.

- Sire, di cwè estoz li rwè ?

- Di totafwait, responda-t i li rwè tot simplumint.

- Di totafwait ?

Li rwè, sins fé do grandiveus, mostra s' planete å doet, pu les ôtes planetes eyet les stoeles.

- Di tot ça ? derit i li Ptit Prince.

- Di tot ça ! responda-t i li rwè.

Ca i n' esteut nén seulmint monarke absolou, mins ossu monarke univiersel.

- Eyet les stoeles vos choûtèt ?

- Oyi, ça, derit i li rwè. Ele choûtèt sol côp, paret ! Dji n' sopoite nén k' on rnigtêye.

Ene pouxhance insi, li Ptit Prince end esteut tot merveyî. Il âreut yeu tot ça da lu, ci n' est nén cwarante-cwate côps, mins septante-deus, ou cint, ou minme deus cints côps k' il âreut savu rloukî l' solea s' coûtchî sol minme djournêye, sins måy diveur bodjî s' tcheyire ! Et come i s' sinteut ene miete poenneus del sovnanche di si ptite bole abandnêye, i s' ehardixha eyet dmander ene grâce à rwè :

- Dji vôreu Bén vey li solea s' leyî aler djus. Fijhoz m' plaijhi. Kimandez à solea di s' leyî aler djus !

- Si dji cmandreu a on djenerâ do cavoler d' ene fleur a l' ôte, a môde di palivole, ou Bén di scrire ene tradjudeye, ou di s' candjî a moxhon d' mer, eyet si l' djenerâ ni fjheut nén çou ki dji lyi a cmandé, kî-y âreut toirt ? Lu ou mi ?

- Ci sereut vos, derêt i li Ptit Prince sans balzîner.

- Tot djustumint. I fât dmander a tchaeconk çou k' i sâreut Bén ofri. Nole otorité sans råjhon. Si vos cmandez a vosse peupe di s' aler taper e l' mer, i s' solevrè. Dj' a l' droet do cmander k' on m' choûte paski dji n' kimande rén ki n' soeye råjhnåve.

- Et m' solea-djus, d' abôrd ? repeta-t i li Ptit Prince, ki n' rovyive måy ene sacwè k' il aveut dmandé.

- Vosse solea-djus, vos l' âroz. Djel kimandrè. Mins, come dji cnoxhe Bén li syince di govierner, dji ratindrè l' meyeu moumint.

- Cwand çk' i vénrè, ci moumint la ? dmanda-t i li Ptit Prince.

- Mm ! Mm ! ressonda-t i li rwè, ki rwaita po cmincî dins on gros årmonak, mm ! mm ! ci serè, aviè... aviè... ci serè ouy al nute aviè vint minutes divant ût eures ! Et vos vieroz come on m' choûte bén.

Li Ptit Prince bâya. Ça lyi alève lon do n' pont awè d' solea-djus. Et pu, i cmincive dedja a s' anoyî on pô :

- Dji n' a pus rén a fé cial. Dji m' va ndaler !

- N' endalez nén, derit i li rwè, k' esteut si fir d' aveur on sudjet. N' endalez nén, dji vs lome minisse !

- Minisse di cwè ?

- Di... del djustice !

- Mins gn a nouk a djudjî !

- On n' è sait rén, derit i li rwè. Dji n' a nén co fwait tot l' toû di mi rweyâme. Dji so foirt vî eyet dji n' a nén del place assez po ene vweteure. Et dji so rade nâjhi å roter.

- O ! mins dj' a ddja veyou, derit i li Ptit Prince tot s' clintchant po co taper ene ouyåde did l' ôte costé del bole. I gn a nouk drola nerén.

- Ebén vos vs djudjroz vos-minme, lyi ressonda-t i li rwè. C' est çou k' i gn a di pus mâlâjhey. On-z a brâmint pus mâlâjhey di s' djudjî lu-minme ki do djudjî ls ôtes. Si vos parvinoz a vs djudjî comifât vos-minme, vos seroz on saedje po do bon.

- Mi, dji m' sârë djudjî mi-minme tocosté. Dji n' a nén dandjî do dmani vaici po ça.

- Mm ! Mm ! derit i li rwè. Dj' a les pinses ki so m' planete, i gn a on vî rat, ene sawice. Dji l' etind del nute. Vos pôroz djudjî ç' vî rat la. Di tenawete, vos l' condânoz a moirt. Insi, si veye ni ténrè k' a vosse justice. Mins vos rmetroz s' poenne a tchaeke côp pol sipârgnî. I gn a k' onk.

- Mi, dji n' inme nén do condâner a moirt, eyet dji pinse bén ki dj' eva.

- Neni, derit i li rwè.

Mins on côp k' i fourit presse, li Ptit Prince ni vola nén fé del poenne à vî monarke.

- Si vosse madjusté vout k' on l' choûte pontieuzmint, ele mi doereut cmander ene sacwè di råjhnåve. Ele mi pôreut cmander, boutans, d' endaler dins ene munute. Dj' a l' idêye ki c' est l' bon moumint.

Come li rwè n' respondeut nén, li Ptit Prince balzîna. Adon, tot sospirant, i leva l' daxhe.

- Dji vs fwai mi ambassadeur, derit i radmint li rwè.

Il aveut l' air d' ene sakî ki s' sait fé choûter.

«Les grandès djins sont droles, vårmint», si djheut i li Ptit Prince dins ouve, tins di s' voyaedje.

XI.

Sol deujhinme planete, i gn aveut on grandiveus :

- A ! a ! Vola èn admireu ! criya-t i did lon l' grandiveus, cwand c' est k' il aviza li Ptit Prince.

Ca, po les grandiveus, les ôtès djins sont des admireus.

- Bondjoû, derit i li Ptit Prince. Vos avoz on drole di tchapea.

- C' est po fé des tchapurnêyes, responda-t i l' grandiveus. C' est po fé des tchapurnêyes cand on clatche dins ses mwins por mi. Målureuzmint, gn a djamây nolu ki passe avår ci.

- A ? derit i li Ptit Prince sins comprinde.

- Clatchîz dins vos mwins, don ! consia-t i l' grandiveus.

Li Ptit Prince clatcha dins ses mwins. Li grandiveus, tot fjhant des ådiyosses, siclâtcha co ene tchapurnêye.

- Vola ene sacwè d' pus plaijhant k' amon li rwè, derit i li Ptit Prince dins lu-minme. Et i rataca a clatchî dins ses mwins. Adon, li grandiveus rataca a fé des tchapurnêyes tot sorlevant s' tchapea.

Après cénk munutes, li Ptit Prince esteut hodé di rataker tofer li minme djeu :

- Et po fé tchaire li tchapea, kimint fwait on ?

Mins l' grandiveus n' l' oya nén. Les grandiveus n' oyèt ki les louwandjes.

- Est ç' di bon ki vos m' admirez si foirt ?

- K' est çki ça vout dire, admirer ?

- Admirer, ça vout dire ricnoxhe ki dji so l' pus bea, li mî moussi, li pus ritche eyet l' pus sùti des omes so cisse planete cial.

- Mins vos estoz tot seu, **su** vosse planete !

- Fijhoz m' plaijhi, admirez m' tolminme !

- Dji vs admire, derit i li Ptit Prince tot hossant ene miete ses spales. Mins cwè çki çoula vs pout fé ?

Et li Ptit Prince endala.

«Oyi, ça : les grandès djins sont foû droles, vârmint», si djheut i tot simplumint, tins di s' voyaedje.

XII.

Sol planete après, il î dmaneut ene sôlêye. Li Ptit Prince n' î a dmoré k' ene faflote, mins il end a stî tafwaitmint disbâtchî :

- Cwè fjhoz vaila ? derit i al sôlêye, ki n' motixh**ët** nén, d' ashiau padvant ene driglêye di vudès botayes eyet ene driglêye di plinnès botayes.

- Dji boe, responda-t ele li sôlêye, l' air d' onk ki s' di**sl**amentêye.

- Douvént bevoz ? Iyi dmanda-t i li Ptit Prince.

- Po rovyî, responda-t ele li sôlêye.
- Po rovyî cwè ? dimanda-t i li Ptit Prince, ki s' fijheut ddja må d' leye.
- Po rovyî ki dj' a honte, avouwa-t ele, tot-z abaxhant l' tiesse.
- Honte di cwè ? vola-t i sawè li Ptit Prince, afwaire di dner on côp di spale.
- Honte di boere ! acheva-t ele li sôlêye, ki n' motixha pus.

Eyet li Ptit Prince endala, tot sondjåd.

«Les grandès djins, v^ormint, sont foû foû droles», si djheut i dins lumenme, tins di s' voyaedje.

XIII.

Li cwatrinme planete, c' esteut l' cene do biznismane. Il aveut télmint del bezogne, èm-n ome, k' i n' a nⁱn ddja levé s' tiesse cwand li Ptit Prince ariva.

- Bondjoû, derit i ci-cial. Vosse cigarete est distindowe.
- Troes et deus, cénk. Cénk et set, doze. Doze et troes, cwénze. Bondjoû. Cwénze et set, vint-deus. Vint-deus et shijh, vint-y-ût. Nⁱn l' tins d' el raloumer.

Vint shijh et cénk, trinte-ey-onk. Ouf ! Ça fwait cénk cint ey on miyon shijh cints vint-deus meye set cint trinte-ey-onk.

- Cénk cint miyons di cwè ?
- Di cwè ? Vos estoz la ? Cⁱnk cint ey on miyon di... dji n' sai pus... Dj' a télmint d' l' ovraedje ! Dji so serieus, la, mi. Dji n' piede nén m' tins po des tchitchêyes ! Deus et cénk, set...
- Cénk cint ey on miyons di cwè ? repeta-t i li Ptit Prince ki, di tote si veye, n' aveut måy rovyî ene kesse, on côp k' i l' aveut dmandé.

Li biznizmane rileva s' tiesse :

- Dispoy céncwante cwatre ans ki dji dmeure so cisse planete ci, dji n' a stî disrindjî ki troes feyes. Li prumire feye, c' esteut vola vint-deus ans, d' ene baloujhe toumêye li Bon Diu sait did wice. Ele fijheut on traeyin d' tos les djâles et dji m' a brouyî cwate côps dins mes acdicons. Li deujhinme feye, c' esteut vola onze ans, po ene crijhe di roumatisses. Dji n' bodje nén assez. Dji n' a nén l' tins do baloujhner. Dji so serieus, mi. Li troejhinme feye, vo l' ci ! Bon, dj' end esteu a cink cint ey on miyons...

- Miyons di cwè ?

Li biznizmane compurda k' i n' sereut nén leyî e pâyé.

- Miyons des ptits cayets, la, les ptitès sacwès k' on voet sol cir, des côps k' i gn a.

- Des moxhes ?

- Neni, les ptits cayets ki rglatixhèt.

- Des moxhes al lâme ?

- Neni, les ptitès dorêyès sacwès ki fjhèt sondjiner les nawes. Mins dji so serieus, mi ! Dji n' a nén l' tins do sondjiner.

- A ! des stoeles !

- Oyi, c' est çoula : des stoeles.

- Et cwè fjhoz avou cink cints miyons di stoeles ?

- Cink cint ey on miyon shijh cints vint-deus meye set cint trinte-ey-onk. Dji so serieus, mi, eyet spepieus.

- Et cwè fjhoz avou les stoeles ?

- Çou ki dj' è fwai ?

- Oyi.

- Rén. Dj' els a da minne.

- Vos avoz les stoeles da vosse ?

- Oyi.

- Mins dj' a ddja veyou on rwè ki...

- Les rwès n' ont rén da zels. I «ringnèt» dsu. Ça n' est nén l' minme afwaire.

- A cwè çoula vos sieve-t i d' aveur les stoeles da vosse ?

- Ça m' sieve a-z esse ritche.

- Et kéne avance d' esse ritche ?

- Dji sai atchter des ôtès stoeles, s' i gn è ene sakî k' è trouve.

«Vo ndè la onk, derit i li Ptit Prince dins ouve, ki tuze on pô come mi sôlêye.»

Mâgré tot, i dmanda co des ôtès afwaires.

- Kimint pout on awè des stoeles da sinne ?

- Da kî çk' ele sont ? riclapa-t i li biznizmane, tot grigneus.

- Dji n' è sai rén. Da nolu.

- Dabôrd, c' est da minne, ca dj' î a pinsé l' prumî.

- C' est tot çou k' i fât ?

- Oyi, ça. Cwand vos trovez on diyamant ki n' est da nolu, c' est da vosse.

Cand vos trovez èn iyèa ki n' est da nolu, c' est da vosse eto. Cwand vos estoz l' prumî a-z aveur ene idêye, vos fjhoz mete on droet dsu : c' est da vosse. Et mi, dj' a les stoeles da minne, puski nouk divant mi n' a sondjî a ls awè da lu.

- Ça c' est l' vrai, derit i li Ptit Prince. Et ki fjhoz, avou vos stoeles ?

- Dji les manaedje. Dji les conte et les rconter. Dj' a mâlâjhey. Mins dji so-
st èn ome serieus.

Li Ptit Prince n' è saveut nén co assez.

- Mi, si dj' a on noret da mi, dj' el pou Bén bouter âtoû di m' cô et l' epoirter. Si dj' a ene fleur da mi, dj' el pou Bén code et l' epoirter. Mins vos n' sârîz code des stoeles !

- Mins dj' elzès pou mete al banke.

- Cwè çki ça vout dire, di ça ?

- Ça vout dire ki dji scrî so on ptit boket d' papî li nombe di mes stoeles. Adon, dji here ci papî la dins on ridant seré al clé.

- Et c' est tot ?

- C' est assez !

«La, tén ! ene sacwè d' comike, pinsa-t i li Ptit Prince. On direut del powezeye. Mins ça n' est nén foirt serieus.»

Tant k' âs serieusès afwaires, li Ptit Prince aveut pâr des ôtès idêyes ki les grandès djins.

- Mi, derit i, dj' a ene fleur da mi, et dj' el raiwe tos les djoûs. Dj' a troes volcans da mi, et dji les **ch**ove totes les samwinnes. Ca dji **ch**ove li ci k' est moirt avou. Sait on mây. Ça a**y**esse **bin** mes volcans, eyet ça a**y**esse **bin** m' fleur, ki dj' els a da minne. Mins vos, vos n' siervoz a rén po vos stoeles.

Li biznizmane drova s' boke, mins i n' trova rén a responde, et li Ptit Prince endala.

«Les grandès djins, ça est vraiymint foû ewaerant», si djheut i dins lu-minme, tins di s' voyaedje.

XIV.

Li cénkinme planete esteut foû drole. C' esteut l' pus ptite. I gn aveut djusse del plaeece assez po-z î stitchî ene lampe ey èn esprindeu d' lampes.

Li Ptit Prince ni parvineut nén a comprinde a cwè çki ça poleut **bin** siervi, ene sadju e cir, so ene bole sins mâjhons eyet sins djins, ene lampe eyet èn esprindeu d' lampes. Portant, i s' derit dins lu-minme :

«Motoit **bin** ki cist ome la est absurde. Mâgré ça, i n' est nén si absurde ki li rwè, ki l' grandiveus, ki l' traeyincieus ou ki l' sôlêye. Do moens, si ovraedje a-t i on sinse. Cwand il esprind s' lampe, c' est come s' i freut skepyî ene sitoete di pus, ou ene fleur. Cwand i distind s' lampe, ci côp la, çoula edoime li fleur ou li stoele. C' est on djoli pasmint d' tins. I gn a d' l' avance, **douwê**, puski c' est djoli.»

Cwand il avna sol planete, i salouwa l' esprindeu a môde di djin :

- Bondjoû. Douvént est çki vos vnoz do distinde vosse lampe ?

- C' est les ôres, responde-t i l' esprindeu. Bondjoû.

- Cwè çki c' est d' ça, les ôres ?

- C' est do distinde mi lampe. Bonswer.

Eyet i l' ralouma.

- Mins douvént çki vos vnoz d' el raloumer ?

- C' est les ôres, responde-t i l' esprindeu.

- Dji n' comprind nén.

- I gn a rén a comprinde, derit i l' esprindeu. Les ôres, c' est les ôres. Bondjoû.

Et i distinda s' lampe.

Adon, i rsouwa s' front avou on mocwè âs rodjes cwârés.

- C' est on deur mestî ki dj' fwai, sav. Dinltins, c' esteut råjhnâve. Dji distindeu å matén, eyet dj' alouméve a l' anuti. Dj' aveu l' restant del djournêye po m' ripoizer, eyet l' restant del nute po doirmi.

- Et dispoy adon, les ôres ont candjî ?

- Les ôres n' ont nén candjî, derit i l' esprindeu. C' est djustumint ça, li scorion ! Li bole, d' ene anêye a l' ôte, toûne todi pus roed. Eyet les ôres, zels, i n' candjèt nén !

- Ey après, derit i li Ptit Prince ?

- Ey après ? Asteure, ele fwait on toû tote les munutes, dji n' a pus nèn ene sugonde po m' ripoizer. Dj' esprind eyet distinde ene feye totes les munutes.

- Vola ene sacwè d' comike ! Les djoûs, so vosse planete, durèt ene munute !

- I gn a rén d' comike ladvins. Vola ddja on moes ki nos cåzans eshonne.

- On moes ?

- Oyi. Trinte munutes. Trinte djoûs ! Boune nute !

Eyet i resprinda s' lampe.

Li Ptit Prince el riwaita : i veyeut voltî cist esprindeu d' lampes la, si fidele a ses ôres. I s' sovna des soleas-djus ki, lu-minme, il aléve vey, i gn a lontins, tot saetchant s' tcheyire. I vola dner on côp d' mwin a s' camaeråde :

- Savoz bin cwè ? Dji cnoxhe on moyén por vos vos rpoizer cwand vos vôroz.

- Dj' el vou sins lâchî, derit i l' esprindeu.

Ca on pout-z esse, d' on minme côp, fidele eyet nawe.

- Vosse bole est si ptite, derit i li Ptit Prince, ki vos è savoz fé l' toû e troes ascoxheyes. Vos n' avoz k' a roter doûçmint, po dmani tofer å solea.

Cand vos vs vôroz rchaper, vos n' âroz k' a roter. Insi, li djournêye deurrè ostant k' vos vôroz.

- I gn a waire d' avance. Mi, çou ki dj' inme Bén dins l' veye, c' est do doirmi.

- Pont d' tchance, derit i li Ptit Prince.

- Pont d' tchance, derit i l' esprindeu. Bondjoû.

Et i distinda s' lampe. «Ci-la, sondja-t i li Ptit Prince, come i porshuveut s' voyaedje pus lon, ci-la, tos ls ôtes el riwaitrènt did hôt : li rwè, li grandiveus, li sôlêye, li traeyincieus. Portant, c' est l' seu ki n' doereut

nén fé rire di lu, a mi-y idêye. C' est télcôp pask' i gn a k' lu ki s' ocupe d' ene sacwè d' ôte ki d' lu-minme.»

Il a fwait on sospir di rgret.

«Ci-la, pinsa-t i eto, c' est l' seu ki dj' årë savou fé camaeråde avou lu. Mins s' planete est pâr trop tchote. I gn a nén del plaeece assez po deus.»

Çu k' li Ptit Prince ni oizeut avouwer, c' est k' il aveut l' tins long après ene planete si beneye, aprume po les meye cwate cint cwarante soleas-djus totes les vint-cwatre eures !

XV.

Li shijhinme planete esteut dijh côps pus grande. Î dmaneut on vî-y ome ki scrijheut dins des foû spès lives.

- Tinoz ! Vola èn esploreu ! criya-t i, cwand c' est k' il aviza li Ptit Prince.

Li Ptit Prince s' ashida al tâve. I s' rischapa ene gote : il aveut ddja tant voyaedjî !

- D' ewou vnoz ? dimanda-t i l' vî-y ome.

- C' est cwè, di ç' gros live la ? derit i li Ptit Prince. Ki fjhoz cial ?

- Dji so djeyografe, derit i l' vî-y ome.

- C' est cwè d' on djeyografe ?

- C' est on sincieus ki sait bin eyû çk' ele sont les mers, les aiwes, les veyes, les cresses eyet les dzerts.

- Vola yâk d' interessant. Vola on vray mestî, po fini ! Et i tapa on côp d' ouy âtoû d' lu, sol planete do djeyografe. I n' aveut co måy veyou ene si madjestiveuse bole.

- Elle est mo bele, vosse bole. Gn a-t i des oceyans ?

- Dji nel sârë dire, derit i l' djeyografe.

- A ! (Li Ptit Prince esteut djondou.) Et des cresses ?

- Dji nel sâreu dire.

- Eyet des veyes, des aiwes, des wastenes ?

- Dji nel sâreu dire nerén, derit i li djeyografe.

- Mins vos estoz on djeyografe !

- C' est djusse, mins dji n' so nⁱⁿ èn exploreu. Dji n' a nén èn exploreu. Ci n' est nén l' djeyografe ki va conter les veyes, les aiwes, les cresses, les mers, les oceyans eyet les dzerts. Li djeyografe, c' est ene sakî di trop consecant po-z aler rôler håre et hote. I n' mousse måy foû di s' buro. Mins il î rçût les exploreus. I lzî dmande cwè et come, eyet i scrît totes leus sovnances. Eyet si les sovnances d' onk di zels lyi avizèt interessantes, li djeyografe fwait fé des rcweraedjes sol morâlitè di l' exploreu.

- Douv^{int} don ?

- Pask' èn exploreu ki mintixhreit amoennreut des mâleurs dins les lives di djeyografeye. Et ossu èn exploreu ki boereut dtrop.

- Douvént don ? fijha-t i li Ptit Prince.

- Paski les sôlêyes veyèt-st a dobe. Do côp, li djeyografe boutreut deus cresses a ene pl^ace k' i gn a k' ene.

- Dji cnoxhe ene sakî, derit i li Ptit Prince, ki freut on mwais exploreu.

- Ça s' pout Bén. Ça fwait ki, ^{can}d on pinse ki l' morâlitè di l' exploreu est boune, on fwait des rcweraedjes so çou k' il a discovrou.

- On va vey ?

- Neni, c' est trop málâjhey. Mins on-z oblidje l' exploreu a-z apoirter des preuves. Metans ki, s' il a discovrou ene grosse montinne, on l' oblidje a ndè rapoirter sacwantès grossès pires.

Tot d' on côp, li djeyografe fourit tot enondé.

- Mins vos, vos vnoz did lon ! Vos estoz-st èn exploreu ! Vos m' alez dvizer di vosse planete !

Eyet l' djeyografe, on còp s' redjisse å lådje, ritaeya s' croyon. Po cmincî, on scrît çou k' les exploreus racontèt å croyon. Po scrire avou d' l' intche, on ratind ki l' exploreu åye ramoenné des preuves.

- Ebn ? dimanda-t i l' djeyografe.

- O ! So m' bole, i gn a rén d' foirt interessant. C' est tot ptit. Dj' a troes volcans. Deus vicants volcans eyet on moirt. Mins sait on mây ?

- Sait on mây ?, derit i l' djeyografe.

- Dj' a ene fleur eto.

- Nos n' sicrijhans nèn les fleurs, còpa-t i l' djeyografe.

- Et douvént, çoula ? C' est çou k' i gn a d' pus djoli !

- Paski les fleurs sont-st efemeres.

- Cwè çki ça vout dire, di ça, «efemere» ?

- Les lives di djeyografeye, derit i l' djeyografe, c' est les pus valureus di tos les lives. I n' passèt mây di môde. Ça n' arive nèn sovint k' ene cresse candje di plaeece. Ça n' arive nèn sovint k' èn oceyan si vude di si aiwe. Nos scrijhans les sacwès ki deurront tofer.

- Mins les moirts volcans polèt raviker, riclapa-t i li Ptit Prince. Cwè çki ça vout dire «efemere» ?

- Ki les volcans soeyexhe moirts ou vicants, por nos, c' est kine. Çou ki conte, por nos, c' est l' montinne. Leye, ele ni candje nèn.

- Mins cwè çki ça vout dire, « efemere » ? repeta-t i li Ptit Prince, ki, di tote si veye, n' aveut mây abandné ene kession ene feye k' i l' aveut dmandé.

- Ça vout dire « k' est po tourner a rén divant waire ».

- Mi fleur est po tourner a rén dvant waire ?

- Oyi, ça.

«Mi fleur est efemere, si derit i li Ptit Prince, eyet ele n' a ki cwate sipenes po dire di s' disfinde conte li monde ! Eyet mi, dji l' a leyî tote seule so m' planete !»

Pol prumî côp, ça lyi aléve lon d' end awè ndalé. Mins i rpurda coraedje.

- A voste idêye, dimanda-t i, cwè çki dji dvreu aler vey ?

- Li planete Tere, responda-t i l' djeyografe. Elle a ene boune rilomêye.

Et li Ptit Prince endala, tot sondjant a s' fleur.

XVI.

Et l' setinme planete, paret, c' esteut l' Tere.

Li Tere n' est nén ene sakêye bole come totes les ôtes ! I gn a drola cint et onze rwès (sins rovyî, come di djusse, les rwès negues), set meye djeyografes, nouv cint meyes traeyincieus, set miyons et dmey di sôlêyes, troes cint onze miyons di grandiveus, çou ki fwait a pô près deus miyârdès di grandès djins.

Por vos aveur ene idêye del grandeur del Tere, dji vs dirè ki, divant k' on-z edvintaxhe li corant, i faleut etertini, so les shijh continints, ene ârmêye di cwate cint swessante-deus meye cénk cint onze esprindeus d' lampes.

Veyou did lon, c' esteut foû bea, vârmint. Les mouvments di ciste ârmêye la estént adjinçnés come les cis d' on balet a l' operå. Po cmincî, c' esteut l' toû des esprindeus d' gâz del Nouve Zelande eyet di l' Ostraleye. On côp leus kénkets aloumés, ces-ci alént coûrchî. Adon, c' esteut l' toû d' âzès esprindeus d' lampes del Sibereye eyet del Chine, k' intrént dins l' crâmignon. Adon, zels eto, i s' rimuchént dins les coulisses. Pu, c' esteut l' toû des esprindeus d' gâz del Rûsseye et des Indes. Adon, les cis d' l' Afrike eyet d' l' Urope. Et i gn a mây onk ki s' brouyive po si intrêye sol sinne. C' esteut grandissime.

I gn a ki l' esprindeu del seule lampe do pôle Nôr, eyet s' copleu del seule lampe do pôle Sud, ki viként come des nawes et des edoirmous : il ovrént deus feyes l' an.

XVII.

Cwand on vout fé do malén, des côps, on mintixh ene miete. Dji n' a nén stî foirt oniesse tot câzant des esprindeus d' lampes. Dji riskêye do dner ene fâsse idêye di nosse bole âs cis ki nel kinohèt nén. Les djins n' purdèt ki waire di plaeece dissu l' daegn. Si les deus miyârd di djins ki dmanèt sol daegn s' astamprént ene miete serés, come **pou in** metingue, i ténrnt âjheymint sol plaeece d' ene veye vint miles longue eyet vint miles lådje. On sâreut ramonçler l' umanité etire so on saké iyea do Pacifike.

Come di djusse, les grands n' vos croeront nén. I pinsèt tni beacôp del plaeece. I s' veyèt ossi grands k' des bawobapes. Consyîz lzî do fé l' carcul. I sont sots après les chifes : ça lzî plairè. **Mês** ni pierdoz nén vosse tins dins des pareyès ratuzreyes. Gn a nole avance. Vos avoz fiyate a mi.

Ça fwait k' on côp arivé sol Tere, sibiré, li Ptit Prince, di n' vey nolu ! I cmincive dedja a-z awè sogne, mwints côps k' i s' âreut stî brouyî d' bole, cwand èn anea couleur di lune si **ch**oya sol sâvlon.

- Boune nute, fijha-t i li Ptit Prince, po vey.

- Boune nute, fijha-t i l' sierpint.

- So kéne planete est çki dji so tcheyou ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- Sol Tere, e l' Afrike, responda-t i l' sierpint.

- A ! i gn a nouk dissu l' Tere ?

- Cial, nos estans e l' wastene. I gn a nouk divins les wastenes. Li Tere est grande, derit i l' sierpint.

Li Ptit Prince s' ashida so ene pire eyet lever ses ouys après l' cir :

- Dji m' dimande, endaléve-t i, si les stoeles lujhèt po k' on djoû, tot l' monde sepe ritrover l' sinne. Loukîz m' planete. Elle est djusse al copete di nos tiesses, et portant elle est lon erî !

- C' est ene bele bole, derit i l' sierpint. Cwè vnoz fé avâr ci ?

- Dj' a des rujhes avou ene fleur, derit i li Ptit Prince.

- A ! fijha-t i l' sierpint.

Et i dmorît sins moti.

- Eyu sont i les djins ? derit i li Ptit Prince po fini. On-z est on pô mierseu, e dzert.

- On-z est mierseu avu les djins eto, derit i l' sierpint.

Li Ptit Prince el raviza lontins.

- Vos estoz ene drole di biesse, derit i po fini, tene come on doet.

- Mins dji so pus foirt ki l' doet d' on rwè.

Li Ptit Prince soriya :

- Vos n' avoz nén l' air si stocaesse. Vos n' avoz ddja pont d' pate. Vos n' sârîz ddja voyaedjî.

- Dji vs sâreu emoenner pus lon k' on batea.

I s' erôla âtoû del tchiveye dâ Ptit Prince, come on breslet d' ôr :

- Li ci ki m' djond, djel rind a l' ârzeye k' il a moussî foû, derit i. Mins vos, vos estoz peur, eyet vos vnoz d' ene sitoële.

Li Ptit Prince ni responda rén.

- Dji m' fwai mâ d' vos, vos k' est si flåwe, so cisse Tere di bleuwe pire. Si on djoû vos ârîz l' tins lon après vosse bole, dji vs aidreu bén. Dji sâreu...

- O ! dj' a foirt bén comprins, fijha-t i li Ptit Prince, mins douvént djâzez tofer avou des advineas ?

- Paski dj' a totes les rispônses, derit i l' sierpint.

Et i n' motixhît pus.

XVIII.

Li Ptit Prince trevâtcha l' dizert. Tot çou k' i rescontra, ci fourit ene fleur. Ene fleur avou troes florifoyes, ene pitieuse fleur di rin do tot.

- Bondjoû, derit i li Ptit Prince.

- Bondjoû, derit ele li fleur.

- Eyu çk' i sont, les djins ? dimanda-t i poleymint li Ptit Prince.

Li fleur, on djoû, aveut veyou passer ene caravane :

- Des djins ? I gn a, dji pinse bén, shijh ou set. Dj' els a aporçû vola ddja des anêyes. Mins on n' sait måy eyû çk' on les trouvrët bén. Li vint les pormoenne. I n' ont nén des raecinêyes, eyet il ont foirt mâlâjhey.

- Adietà, fijha-t i li Ptit Prince.

- Adietà, derit ele li fleur.

XIX.

Li Ptit Prince gripa so ene hôte hôte cresse. Les seulès montinnes k' il aveut cnoxhou, c' esteut ses troes volcans, k' arivént a ses djnos. Li moirt volcan lyi sierveut d' passet. «D' al copete d' ene sifwaite cresse, sondjive-t i, dj' avizrè d' on côp d' ouy tote li bole eyet totes les djins ki d'morèt dsu. »

Mins i n' aperçuva rén k' des tiesses di rotches, bin rawijhêyes.

- Bondjoû, derit i po vey.

- Bondjoû... bondjoû... bondjoû... end ala-t ele li response.

- Kî-y estoz ?

- Kî-y estoz... kî-y estoz... kî-y estoz... fijha-t ele li response.

- Soeyoz mes camaerâdes, dji so mierseu.

- Dji so mierseu... mierseu... mierseu... derit ele li response.

« Li kéne drole di bole ! pinsa-t i a ç' moumint la. Elle est tote setche, tote betchowe, tote salêye. Eyet les djins n' ont pont d' mådjinâcion. I n' fijhèt ki do repeter çou k' on lzî dit. So m' bole da minne, dj' aveu ene fleur : ele djâzéve tofer li prumire. »

XX.

Mins li Ptit Prince, al fén des féns, après awè roté lontins avå les sâvlons, les rotches eyet les nives, touma so ene voye. Et les voyes evont tertotes pamon les djins.

- Bondjoû, derit i.

C' esteut on djârdén tot gâyté d' rôzes.

- Bondjoû, dijhît ele les rôzes.

Li Ptit Prince les rwaita. Ele ravizént tertotes si fleur.

- Kî-y estoz ? elzî dmanda-t i tot peté.

- Nos estans des rôzes, dijhît ele les rôzes.

- A ! fijha-t i li Ptit Prince.

Eyet i s' sinta foû mâlureus. Si fleur lyi aveut conté k' elle esteut tote seule di s' sôre totavå l' univiers, eyet vola k' i gn aveut bén cénk meyes, tertotes pareyes a leye, dins rén k' on djârdén !

«Ele sereut co tote pafe, si derit i, s' ele viereut djamây çoula. Ele si tosreut foû. Ele freut les cwanses di mori po n' nén awè l' air biesse. Eyet mi, dji sereu bén oblidyî do fé shonnance d' el sognî, ca ôtrumint, po m' ahonti avou, ele si laireut cobén mori po do bon»

Pu, i sondja co : «Mi ki m' pinséve ritche d' ene fleur come i gn a k' ene, dji n' a k' ene rôze come i gn a brâmint. Avou çoula eyet mes troes

volcans k' arivèt a mes djnos – ey eco ! gn a onk k' est kécfeye moirt disca todi – çoula n' fwait nén d' mi on grand grand prince»

Di coùtchî dins les yebeles, i tchoûla.

XXI.

C' est a ç' moumint la ki li rnåd aparexha.

- Bondjoû, derit i li rnåd.

- Bondjoû, responda-t i oniestrumint li Ptit Prince e s' ritournant. Mins i n' veyà rén.

- Dji so vaici, derit ele li vwès, padzo l' melêye.

- Kî-y estoz ? derit i li Ptit Prince. Vos estoz bén nozé.

- Dji so-st on rnåd.

- Vos vnoz djouwer avou mi ? dimanda-t i li Ptit Prince. Dji so si disbâtchî.

- Dji n' sâreu djouwer avou vos, dji n' so nén acmoirdou.

- A ! dji vos dmande escuze, fijha-t i li Ptit Prince.

Mins après awè bén tuzé, i derit :

- Cwè çki ça vout dire « acmoirdou » ?

- Vos n' estoz nén did ci, vos, derit i li rnåd. Après cwè cachîz vs ?

- Dji cache après des djins. Cwè çki ça vout dire « acmoirdou » ?

- Les djins, derit i li rnåd, les djins ont des fiziks eyet i tchesnut. C' est foirt displaijhant ! Il aclevnut des poyes eto. C' est tot çou k' i gn a d' bon dins les djins. Vos cachîz après des poyes ?

- Neni, dji cache après des soçons. Cwè çki ça vout dire « acmoide » ?

- C' est ene sacwè k' on-z a rovyî dtrop. Ça vout dire « fé des loyéns ».

- Fé des loyéns ?

- Oyi. Por mi, vos n' estoz co k' on roufion fén parey a cint meyes ôtes roufions. Al copete do martchî, dji n' a nén dandjî d' vos. Et vos, vos n' avoz nén dandjî d' mi nerén. Por vos, dji n' so k' on rnåd fén parey a cint meyes ôtes rinâds. Mins si vos m' acmoirdoz, nos ârans mezâjhe d' onk l' ôte. Por mi, i gn ârè k' onk come vos totavâ l' monde. Por vos, i gn ârè k' onk come mi pattavâ l' monde.

- Dji cmince a comprinde, dijha-t i li Ptit Prince. I gn a ene fleur... Dj' a l' idêye k' ele m' a-st acmoirdou.

- Ça s' pout Bén. On lzès voet totes, dissu nosse Tere.

- O ! Ça n' est nén sol Tere.

Li rnåd esteut sbaré, shonnéve-t i :

- So ene ôte planete ?

- Oyi.

- Gn a-t i des tchesseus, so cisse planete la ?

- Neni.

- Vola yâk d' interessant ! Et des poyes ?

- Neni.

- Rén n' est a l' idêye totoûte, sospira-t i li rnåd.

Mins i rivna so si idêye :

- Mi vicaedje, c' est todi l' minme rime-rame. Dji tchesse les poyes, les djins m' tchesnut. Totes les poyes si raviznut eyet totes les djins s' raviznut. Ça fwait ki dji m' anoye on pô. Mins si vos m' acmoirdoz, ça serè come on novea solea dissu m' vicaedje. Cand dji vs ôrè roter, ça n' serè nén come avou ls ôtes. Cand dj' etind roter les ôtes, dji m' muche dizo tere. Cwand dji vs etindrè roter, vos, ça m' frè moussî foû di m' terêye, come si dj' ôreu del muzike. Et pu, wai ! Vos veyoz, vaila, les tchamps d' frumint ? Dji n' magne pont d' pwin. Ça fwait k' por mi, li frumint, ça n' sieve a rén. Les tchamps d' frumint ni m' rapinsnut rén. Et ça, c' est disbâtchant ! Mins vos, vos avoz des tchveas couleur di l' ôr. Ça fwait k' ça

serè mirlifike, cand vs m' âroz-st acmoirdou ! Come li frumint a l' couleur di l' ôr, i m' frè sovni d' vos. Et dji choûtrè voltî li brut do vint dins les frumints.

Li rnåd s' taijha et s' riwaita-t i lontins li Ptit Prince.

- Si vs plait, acmoirdoz m' ! dijha-t i.

- Dji vou Bén, mi, responda-t i li Ptit Prince, mins dji n' a waire di tins. Dj' a des camaerâdes a discovri eyet mwintès afwaires a cnoxhe.

- On n' sâreut cnoxhe ki les sacwès k' on-z acmoide, fijha-t i li rnåd. Les djins, metans, i n' ont pus l' tins di rén cnoxhe. Il acatnut des sacwès tote fwaites å martchand. Mins come i gn a noû martchand d' camaerâdes, les djins n' ont pupont d' camaerâdes. Si vos vloz on camaeråde, acmoirdoz m' !

- Cwè çk' i m' fât fé ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- I fât-st awè brâmint del pacyince, responda-t i li rnåd. Po comincî, vos vos ashiroz ene miete erî d' mi, insi, dins les yebeles. Dji lûtchrè d' cresse di vosse costé eyet vos n' diroz rén. Avou l' lingaedje, on s' brouye co åjheyment. Mins tchaeke djoû, vos vs pôroz ashir on pô pus près.

Li leddimwin, li Ptit Prince rivneut.

- Vos ârîz dvou rivni al minme eure, dijha-t i li rnåd. Si vos vnoz, metans, a cwatre eures di l' après-nonne, dji cminçrè ddja a-z esse binâjhe aviè troes eures. Å pus l' eure avançrè-t ele, å pus dji m' sintrè binâjhe. A cwatre eures, dji pestelrè ; dji serè so des tchôdès cindes : dj' apudrè a cnoxhe li pris do bouneur ! Mins si vos vnoz tolminme cwand, dji n' sâre måy a kéne eure dji doe moussî m' cour. I fât des rites.

- C' est cwè d' on rite ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- Ça eto, c' est ene sacwè k' on roveye ditrop, responda-t i li rnåd. C' est çou ki fwait k' on djoû n' est nin l' minme ki ls ôtes djoûs, k' ene eure n' est nin l' minme ki les ôtes eures. Mes tchesseus, metans, il ont on rite.

Li djudi, i dansnut avou les cmeres do viyaedje. Do côp, li djudi, c' est on clapant djoû ! Dji va pormoenner do costé del vegne. Si les tchesseus dansrênt tolminme ké djoû, tos les djoûs serênt les minmes, dji n' ârê mây nou condjî.

Ça fwait ki li Ptit Prince acmoirda li rnåd. Et cwand fourit po ndaler :

- A ! derit i li rnåd. Dji tchoûlre.

- C' est vos l' fâte, dji n' vos voleu pont fé d' mâ, mins vos avoz volou ki dji vs acmoirdaxhe.

- Oyi, ça.

- Mins vs alez braire !

- Oyi, ça, fijha-t i li rnåd.

- Mins do côp, vos n' avoz rén wangnî !

- Siya, dj' a wangnî ene sacwè, plamour del couleur des frumints.

Adon, i derit co :

- Alez rvey les rôzes. Vos compudroz k' i gn a k' ene come li vosse â monde. Vos rvénroz po m' dire adière, eyet dji vs bistocrè avou on scret.

Li Ptit Prince rala vey les rôzes.

- Vos n' rishonnez nén m' rôze, derit i, vârmint ; vos n' estoz co rén. Nolu n' vos a-st acmoirdou eyet vos n' avoz co acmoirdou nolu. Vos estoz come mi rnåd esteut. Ci n' esteut k' on rnåd parey a cint meyes ôtes. Mins dj' a fwait camaeråde avou lu, ey asteure, i gn a k' onk come lu â monde.

Sol côp, les rôzes estênt djinnêyes.

- Vos estoz beles, mins vos estoz vudes, dijha-t i. On n' sâreut mori por vos. Ene djin come ene ôte ki pasreut avâr ci pinsreut surmint ki m' rôze vos ravize. Mins a leye tote seule, ele conte dipus k' vozôtes tertotes, puski c' est leye ki dj' a raiwé. Puski c' est leye ki dj' a bouté padzo s' bole di veule. Puski c' est leye ki dj' a metou â rcoe dize s' toetea. Puski

c' est leye ki dj' a touwé ses halenes (a pàrt deus troes po dire d' awè des pàwions). Puski c' est leye ki dj' a choûté k' ele si plindeut, ou k' ele fijheut del rinflêye, ou minme, pa des côps, k' ele si taijheut. Puski c' est m' rôze da minne.

Et i rivna dlé li rnåd.

- Adiu ! dijha-t i.

- Adiu ! dijha-t i li rnåd. Vocial mi scret. Il est foirt simpe : on n' voet bén k' avou s' cour. Çou ki conte po do bon, on nel sait vey avou ses ouys.

- Çou ki conte po do bon, on nel sait vey avou ses ouys, repeta-t i li Ptit Prince po s' sovni.

- C' est l' tins k' vos avoz pierdou po vosse rôze ki fwait k' ele conte tant por vos.

- C' est l' tins ki dj' a pierdou po m' rôze, fijha-t i li Ptit Prince, afén s' di s' sovni.

- Les djins ont rovyî cisse vraiye la. Mins vos, vos nel divoz nén rovyî. Vos divnoz responsåve po tofer di çou k' vos avoz-st acmoirdou. Vos estoz responsåve di vosse rôze.

- Dji so respon'såve di m' rôze, repeta-t i li Ptit Prince por lu s' sovni.

XXII.

- Djewåde, fijha-t i li Ptit Prince.

- Diewåde, responda-t i l' ovrî ås awiyaedjes.

- Cwè çki vos fjhoz vaici ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- Dji relî les voyaedjeus pa paket d' meye, derit i l' ovrî ås awiyaedjes. Dj' evoye les tréns ki ls epoirtèt, ene feye a droete, on côp a hintche.

Ey on rapide plin d' loumires, groûlant come li tonire, fijha triyaner l' cahoute di l' ovrî ås awiyaedjes.

- I sont Bén pressés, dijha-t i li Ptit Prince. Après cwè çk' i cwerèt ?

- Li moenneu del machene n' è sait ddja rén lu-minme.

Et rouf ! On deujhinme rapide plin d' loundires vora pa l' ôte costé.

- I rivnèt ddja ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- Ci n' est nén les minmes, fijha-t i l' ovrî ås awiyaedjes. C' est ene discandje.

- I n' estént nén binâjhes al plaeece k' il î estént ?

- On n' est måy binâjhe al plaeece k' on-z î est.

Et rouf, come li tonire, on troejhinme rapide plin d' loundires !

- I porshuvèt les prumîs voyaedjeus, dimanda-t i li Ptit Prince ?

- I n' porshuvèt rén. I doirmèt ladvins, oudonbén bâÿî. Gn a ki ls efants ki spotchèt leu narene disconte del finiesse.

- Gn a ki ls efants ki savèt Bén çou k' i cachèt après, fijha-t i li Ptit Prince. I pierdèt leu tins po ene popene di pîce, et ele divént foirt consecante. Et s' on lzî scrote, i tchoûlèt.

- Il ont del tchance, derit i l' ovrî ås awiyaedjes.

XXIII.

- Diewåde, derit i li Ptit Prince.

- Diewåde, responda-t i l' martchand.

C' esteut on martchand di perfecionêyès pilules po n' pus awè soe. Vos è purdoz ene al samwinne, et vos n' avoz pus hâsse di boere.

- Douvént vindoz vs çoula ? dimanda-t i li Ptit Prince.

- Vos wangnîz brâmint do tins. Les experts on carculé ttafwait. Vos spârgnîz céncwante-troes minutes totes les samwinnes.

- Et ki fwait on avou ces céncante troes minutes la ?

- On fwèt çou k' on vout.

«Mi, pinsa-t i li Ptit Prince, dj' âreu céncwante-troes munutes a cochirer, dji rotreu tot doûçmint disk' adlé ene fontinne.»

XXIV.

I gn aveut asteure ût djoûs ki dj' esteu an rak e dzert, et dj' aveu choûté l' istwâre do martchand tot bevant l' dierinne gote d' aiwe ki dj' aveu por mi.

- A, dijha dju å Ptit Prince, c' est des djoleyès sovnances ki vos m' contez la, mins mi-y avion n' est nén co remantchî, dji n' a pus rén a boere et dji sereu binâjhe, mi-y avou, si dji pôreu roter tot doûçmint disk' adlé ene fontinne !

- Mi camaeråde l' ernåd...

- Mins mi ptit boket, i n' s' adjit pus do rnåd !

- Douvént ?

- Paski ns alans mori d' soe.

I n' compurda nén mes râjhons, ca i responda :

- C' est bén d' awè yeu on cama, minme s' on va mori. Mi, dji so fén binâjhe d' awè yeu l' ernåd come soçon.

«I n' comprind nén ki nos estans e dandjî, mi deri dj' e mi-minme. I n' a mây ni fwîn ni soe. Avou ene rayêye di solea, i fwait bén.»

Mins i m' erlouca et, come ene response a m' pinsêye :

- Dj' a soe eto. Cachans après on pousse !

Dj' a fwait ene djesse come onk k' est nâjhi : ça n' a nou sinse d' aler cweri après on pousse a l' astcheyance dins ene foû grande wastene. Et malgré ça, nos ns avans metou a roter.

Après awè roté des eures à lon, sins moti, li nute touma, et les stoeles s' esprindît. Dj' els avizéve come dins on sondje, ca dj' aveu ene miete del five, cåze del soe. Les mots do Ptit Prince dansént dins m' memwere.

- Ça fwait k' vos avoz soe eto ? dimanda dj'.

Mins i n' responda nén a m' kesse. I derit simplumint :

- L' aiwe pout-z esse boune pol cour avou.

Dji n' compurda nén s' response mins dji m' taijha. Dji saveu bén k' i n' lyi faleut nén dmander les ca et les ma.

Il esteut hode. I s' ashida. Dji m' meta dlé lu. Et, après on boket sins rén dire :

- Les stoeles sont beles, derit i, plamour d' ene fleur k' on n' voet nén.

Dji responda «Oyi, bén seur». Et dji rwaita sins moti les pleus do sâvlon padzo l' lune.

- Li dzert est bea, dijha-t i.

Et c' esteut l' vrai. Dj' a tofer veyou voltî les wastenes. On s' ashît so on tiene di sâvlon. On n' voet rén. On n' ôt rén. Et portant, gn a ene sacwè ki rglatit sins brut.

- Çou ki fwait ki l' wastene est co pus bele, derit i li Ptit Prince, c' est k' ele catche on pousse ene sadju.

Tot d' on côp, dji fouri sbaré d' awè comprins li drole di rglatixhmint do sâvlon. Estant on ptit valet, dji dmoréve dins ene viye mājhon. Sapinse ene ancyinne fâve, gn aveut-st on trezôr k' î esteut muchî. Come di djusse, gn a māj nouk ki l' aveut discouvrou et gn a motoit māj nouk k' aveut cachî après. Mins il estchantéve tote cisse mājhon la. Mi mājhon catchive on scret à fond di s' cour.

- Oyi, deri dju à Ptit Prince, ki ça soeye li mājhon, les estoeles **oû** bén li dzert, çou ki fwait leu beaté, on nel sâreut vey avou ses ouys.

- Dji so binājhe, derit i, ki vos soeyoxhe dacoird avou m'-n ernåd.

Come li Ptit Prince s' edoirmeut, dj' el purda dins mes bresses et m' ermete e-n alaedje. Dj' esteu tot rmouwé. Dj' aveu l' idêye ki dji poirtéve on cazuwel trezôr. Dj' aveu minme l' idêye k' i gn aveut rén di pus cazuwel so tote li Bole. Dji loukive, al loupire del beaté, li front bladjet, les ouys serés, les croles ki tronnént e vint, et dji m' dijheu : «Çou k' dji voe la n' est k' ene eschoice. Li pus consecant ni s' voet nén».

Come ses lepes adrovowes sayént on dmey sorire, dji m' deri co : «Çou ki m' ermowe si foirt dins ci Ptit Prince la, ki doime, c' est k' il est si fidele a ene fleur. C' est l' imådje d' ene fleur ki rglatit dins lu come li blame d' ene lampe, minme **can** d' est k' i doime.» Et dj' advinéve k' il esteut co pus cazuwel ki çoula. Les lampes, i les fât Bén mete a houte : on côp d' vint et vo lzès la distindowes.

Et, tot rotant insi, al pikete do djoû, dji discovra l' pousse.

XXV.

- Les djins, derit i li Ptit Prince, i s' bôrèt dins des tédjévés mins i n' savèt pus après cwè çk' i cwerèt. Ça fwait k' i s' coverinèt et tourner e rond.

I derit co :

- Gn a pont d' avance !

Li pousse ki ns avéns trové èn ravizéve nén les pusses do Sara. Les pusses do Sara, c' est tos simpes trôs e sâvlon. Ci-cial rishonnéve a on pousse di viyaedje. Mins i gn aveut nou viyaedje avâr la, et dj' aveu l' idêye ki dj' esténs dins on sondje.

- C' est drole, deri dj' à Ptit Prince, totafwait est presse : li troûle, li saeyea, li coide.

I riya, djonda l' coide et fé tourner l' troûle. Cisse-ciale ataca-st a pîler, come ene viye rabanair, cwand l' vint a dmoreé lontins essocté.

- Vos etindoz, derit i li Ptit Prince. Nos dispiertans l' pousse, et vo l' la k' i tchante !

Dji n' voleu nén k' i fwaiye ene trop grosse foice :

- Leyîz m' fé, don, c' est trop pezant por vos.

Doûçmint, dji saetcha l' saeyea disk' å boird. Dj' el meta bén d' assene. Dj' aveu co dvins mes orayes li tchant del troûle et, dins l' aiwe ki frumjheut co, dji veyeu frumjhê l' solea.

- Dj' a soe di ciste aiwe la, fijha-t i li Ptit Prince. Dinez m' a boere.

Et dji compurda çou k' il aveut cachê après !

Dji sorleva l' saeyea disca ses lepes. I beva, avou ses ouys cloyous. C' esteut doûs come ene fiesse. Ciste aiwe la, c' esteut tot ôte tch^{wè} ki di l' aboere. Elle aveut skepyî foû d' nosse rotaedje dizo li stoelî, foû do tchant del troûle, foû del foice di mes bresses. Elle esteut boune pol cour, come on prezint. Estant cârpea, li loumire do sapén d' Noyé, li muzike del messe di meynute, li doûceur des sorires, c' est tot ça ki fjheut rglati l' Noyé ki dji rçuveu.

- Les djins d' amon vozôtes, derit i li Ptit Prince, i fwaiynut crexhe cénk meye rôzes e minme djârdén, et i n' trovnut nén çou k' i cwerèt après.

- I nel trovèt ⁿⁱⁿ, deri dju.

- Et portant, çou k' i cwerèt après, i l' trov^{rint} bén dins ene seule rôze ou ene miete d' aiwe.

- C' est bén seur.

Et li Ptit Prince derit co :

- Mins les ouys sont-st aveules. I fât cachê avou s' cour.

Dj' aveu bevou. Dji respiréve bén. Li sâvlon, ås aires do djoû, a l' couleur del lâme. Dj' esteu binâjhe et^{ou} di cisse couleur di lâme. Douvént nd aveu dju si pezant, dabôrd ?

- I fât k' vos tnoxhe vosse promesse, derit i doûçmint li Ptit Prince, ki s' aveut vn^u rashir astok di mi.

- Kéne promesse ?

- Vos savoz Bén : ene muzlire po m' bedot. Dji so responsåve del fleur !

Foû di m' taxhe, dji purda mes sayes di desséns. Li Ptit Prince les aviza :

- Vos bawobapes, on n' direut vey des cabus, derit i tot djipant.

- O !

Mi k' esteut si fir di mes bawobapes !

- Vost ernåd, ses orayes, on n' direut vey des coines. Ele sont trop longowes !

Et i rdjipa co on côp.

- Vos estoz-st indjusse, mi ptit boket, dji n' saveu rén dessiner d' ôte ki des bowas k' on voet houte et des cis k' on n' voet nén houte.

- O ! ça irè ! derit i, les efants savèt Bén cwè et come.

Ça fwait ki dji purda m' croyon et s' dessina dju on muzea. Cwand dji lyi a dné, dj' end aveu pezant :

- Vos avoz des pordjets ki dji n' kinoxhe nén.

Mins i n' responda nén. I derit :

- Vos savoz Bén, li djoû ki dj' a toumé sol Tere. Ci serè dmwin l' aniviersaire.

Adon, après awè dmore ene hapêye sins moti :

- Dj' aveu tcheu tot près did ci.

Et i rodjixha.

Et adon, co ene feye, sins comprinde douvént, dji m' sinteu tot poenneus, mins d' ene drole di façon. Mågré ça, dji vola dmander yåk :

- Ça fwait k' ça n' est nén d' astcheyance ki vos vs pormoennîz insi, i gn a ût djoûs, l' âmatén k' dji vs a rescontré, et k' vos estîz mierseu a des eures et des razeures do prumî viyaedje ? Vos eralîz al plaece la k' vos avoz tcheyou ?

Li Ptit Prince rodjixha co.

Adon, tot fafiant, dji deri co :

- Azâr, azâr ki c' est l' aniviersaire les câzes ?

Li Ptit Prince rodjixha co on côp. I n' respondeut mây âzès kesses, mins cwand c' est k' on rodjit, çoula vout dire « oyi », endon ?

- A ! fijha dju, dj' a pawe...

Mins i responda :

- Asteure, vos dvoz-st ovrer. Vos dvoz eraler a voste éndjole. Dji ratindrè après vos vaici. Rivnoz dimwin al nute.

Mins dji n' esteu nén franc. Dji m' sovneu do rnåd. On riskêye di tchoûler ene miete, cwand c' est k' on s' a leyî acmoide.

XXVI.

Nén lon erî do pousse, i gn aveut l' burton d' on vî meur di pire. Cwand dji rariva d' awè stî travayî, li leddimwin al nute, dj' aviza did lon mi Ptit Prince k' esteut ashiau al copete, avou ses djambes ki pindént. Et dji l' oya ki dvizéve :

- Ça fwait k' vos n' vos è sovnoz nén ? dijheut i. Ci n' est nén ttafwait avâr ci.

Ene ôte vwès lyi aveut respondou, dandjreus, ca i derit :

- Sifwait ! Sifwait ! C' est l' bon djoû. Mins ci n' est nén l' b^one plaeece.

Dji m' aprepyive do meur. Dji n' oyeu et dji n' veyeu co nolu. Portant, li Ptit Prince responda co :

- ... Bén seur. Vos vieroz bén mes rotes dins l' sâvlon. Vos n' avoz k' a rawârder drola. Dj' î serè cisse nute ci.

Dj' esteu asteure a vint metes do meur, et dji n' veyeu co todi rén.

Après ene taijhance, li Ptit Prince derit co :

- Avoz do bon pwezon ? Estoz seur ki vos n' mi froz nén sofri trop lontins ?

Dji stata, li cour pitit. Mins dji n' compurdeu co todi nén.

- Asteure, va rzè, derit i, dji vou rdischinde !

Adon, dji louca à pî do meur et dji potcha tot d' on côp ! Il esteut la, dressî après li Ptit Prince, onk di ces djaenes sierpints ki vs touwèt so trinte sigondes. Tot ndalant a m' potche po prinde mi volârvier, dji m' enonda. Mins cwand i m' oya, li sierpint s' leya doûçmint rider e sâvlon, come on filet d' aiwe ki mourt et, sins s' dixhombrier did trop, i s' winna etur les pires avou on ptit fén brut d' metâ.

Dj' avna à meur djusse a tins po rçure dins mes bresses mi ptit boulome di prince, k' esteut bladjet come del nive.

- Cwè çki c' est d' ça po ene istwere ! Vos cåzez avou les sierpints, asteure !

Dj' aveu disnuké l' etcherpe, djaene come di l' ôr, ki nel cwitéve mây. Dj' aveu ramouyî ses timplis et lyi dner a boere. Et asteure, dji n' lyi oizeu pus rén dmander. I m' riwaita, tot serieus, et passer ses bresses âtoû di m' cô. Dji sinteu s' cour tocter come li ci d' on moxhon ki mourt, cwand on l' a tiré d' on côp d' carabene. I derit :

- Dji so binâjhe ki vs avoz trové çou k' i mankéve po veste éndjole. Vos alez sawè-z eraler a vosse mājhon.

- Kimint çki vos savoz Bén ça ?

Dji lyi vnë djustumint anoncî ki, adon k' dji n' î creyeu pus, dj' aveu parvinou à coron d' l' ovraedje !

I n' responda nén a m' kesse, mins i derit :

- Mi-y avou, dj' erva a m' mājhon âdjourdu.

Adon, sol ton del mirâcoleye :

- C' est brâmint pus lon erî ; c' est brâmint pus mâlājhey.

Dji sinteu bén k' i s' passéve ene sacwè di strordinaire. Djel seréve dins mes bresses come on ptit efant et mågré ça, dj' aveu l' idêye k' il aléve à fond, k' i tcheyeut tot droet dins èn abime, sins k' dji sepe rén fé po l' ritni.

Il aveut-st ene drole di loukeure, pierdowe à lon, come onk ki rwaite a ståre.

- Dj' a vosse bedot. Et dj' a l' boesse pol bedot. Adon, dj' a l' muzea.

Si sorire esteut tot poenneus.

Dji rawârda lontins. Djel sinteu k' i s' rischandixheut pitit-z a ptit.

- Pitit boulome, va, t' as yeu peu, endon ?

C' est bén seur, ça, k' il aveut yeu peu ! Mins i riya douçmint :

- Dj' ârè co pus sogne enute al vesprêye.

Eco ene feye, dj' esteu come edjalé, ca dji sinteu k' i gn aveut pus nole avance. Et dji compurda ki dji n' mi freu nin a l' idêye di n' pus måy etinde ces riyas la. C' esteut por mi come ene fontinne e plin mitan del wastene.

- Pitit boulome, dji vs vou co etinde rire.

Mins i derit :

- Cisse nute ci, ça frè èn an. Mi stoele si rtrouvè djusse âdzeu del plaeece ki dj' a tcheyou l' an passé.

- Pitit boulome, endon ki c' est on mwais sondje, ciste istwere di sierpint la, et di radjoû, et di stoele ?

Mins i n' responda nén a m' kesse.

- Çou ki conte ni s' voet nén, derit i.

- C' est bén seur.

- C' est come pol fleur. Si vs veyoz voltî ene fleur k' est so ene sitoeele, c' est doûs, al nute, di rwaitî li stoelî. Totes les stoeles sont florixhant.

- C' est bén seur.

- C' est come po l' aiwe. Li cene ki vos m' avoz dné a boere, elle esteut come ene muzike, plamour del molete eyet del coide. Vos sovnoz ? Elle esteut boune.

- C' est bén seur.

- Del nute, vos rloucroz les stoeles. Li minne, elle est trop ptite ; dji n' vos sâreu mostrer eyu çk' elle est. Albouneure ! Mi stoele, por vos, ça serè ene des stoeles. Ça fwait k' c' est totes les stoeles ki vos rwaitroz voltî. Ele seront vos camaerâdes tertotes. Et pu, dji vs va dner ene bistoke.

I riya co on côp.

- A ! Ptit boulome ! Pitit boulome ! Come dji vs ô voltî djiper !

- Djustumint, ça serè m' bistoke. Ça serè come po l' aiwe.

- Cwè çki vos vloz dire ?

- Les djins ont tchaeke des stoeles ki n' sont nén les minmes. Po des cis k' i gn a, ki voyaedjèt, les stoeles les moennèt. Po ds ôtes, ci n' est rén k' totès pitès loumrotes. Po ds ôtes, les sincieus, c' est totès rujhes a discomeler. Po m' traeyincieus, ele valént d' l' ôr. Mins totes ces stoeles la s' taijhnut. Vos, vos âroz des stoeles come gn a nouk d' ôte k' end a.

- Cwè çki vos vloz dire ?

- Cwand c' est k' vos ravizroz les stoeles, del nute, puski dji dmeurrè so ene di zeles, puski dji rirè so ene di zeles, ça serè por vos come si totes les stoeles rirént. Vos, vos âroz des stoeles ki savèt bén rire !

Et i riya co on côp.

- Et cwand vos seroz rapâjhté (ca on finit tofer pa-z esse rapâjhté), vos seroz binâjhe di m' aveur kinoxhou. Vos seroz tofer mi camaeråde. Vos âroz l' misse do rire avou mi. Ey afeye, vos taproz vosse finiesse â lândje, come ça, pol plaijhi. Et vos camaerâdes seront tot cacames di vs vey rire atot rwaitant li stoelî. Adon, vos lzî diroz : «Oyi, ça ! Les stoeles, ça m' fwait todi rire ! » Et i vs pinsront sot. Dji vs ârè djouwé ene laide djesse, don !

Et i riya co.

- Ci serè come si dji vs âreu yeu dné ene masse di ptitès riyotès xhiletès estô di stoeles.

I riya co. Pu, i rdivna serieus.

- Al nute, ni vnoz nén, savoz !

- Dji n' ti cwitrè nén.

- Dj' ârè l' air d' awè mâ ; dj' ârè ene miete l' air di mori. C' est insi. Ni vnoz nén vey çoula ; gn a pont d' avance !

- Dji n' ti cwitrè nén.

Mins il aveut l' air k' i s' è fjheut.

- Dji di ça... c' est pol sierpint. I n' fârêt nén k' i vs ireut hagnî. Les sierpints, ça est metchant. Des côps, ça hagne pol plaijhi.

- Dji n' ti cwitrè nén.

Mins gn a yâk k' el rapâjhta.

- C' est l' vrai ! I n' ont pupont d' pwez on po hagnî on deujhinme côp !

Cisse nute la, dji nel vey nén ndaler. I l' aveut levé sins pont fé d' brut. Cwand dji parvina a l' ratrafer, i rotéve abeymint, sins balziner. I derit seulmint :

- A ! Vos estoiz la ?

Et i m' purda pal mwin. Mins i s' tourmint co :

- Vos avoz toirt. Vos âroz del poenne. Dj' ârè l' air d' esse moirt et ci n' serè nén l' vrai.

Mi, dji n' motixheu nén.

- Vos compurdoz. C' est trop lon erî. Dji n' sâreu epoirter ç' coir la. C' est trop pezant.

Mi, dji n' motixheu nén.

- Mins ci serè come ene viye eschoice abandnêye. Ci n' est nèn disbâtchant, les viyès schoices.

Mi, dji n' motixheu nèn.

I s' discoraedja ene gote. Adon, i fjha co ene foice :

- Ci serè djinti, saiss. Mi-y eto, dji rwaitrè les stoeles. Totes les stoeles seront des pousses avou ene troûle eruneye. Totes les stoeles mi vudront a boere.

Mi, dji n' motixheu nèn.

- Ci serè gaiy come tot ! T' ârès cénk cints miyons d' xhilettes et dj' ârè cénk cints miyons d' fontinnes.

Ey i n' motixha pus nerén, ca i breyeut.

- C' est la. Lai m' fé ene ascoxhêye tot seu.

Ey i s' ashida, ca il aveut sogne.

I derit co :

- Mi fleur, dj' è so responsâve, saiss ! Ey elle est si fwebe ! Elle est télmint del bone anêye. Elle a cwate fayêyès spenes po l' waeranti disconte li monde.

Mi, dji m' ashida, ca dji n' tineu pus dastampé. I derit :

- Vola ! C' est tot.

I tchicta co ene miete, adon i s' rastampa. I fjha ene asdjamlêye. Mi, dji n' saveu pus bodjî.

I gn ourit rén k' ene djaene aloumire adlé s' tchiveye. I dmora on moumint sins bodjî. I n' criya nèn. Et toumer doûçmint, li Ptit Prince, come èn âbe. Et i gn ourit ddja noû brut, câze do sâvlon.

XXVII.

Asteure, bén seur, vola ddja shijh ans. Dji n' aveu co m'ây raconté ciste istwere ci. Cwand i m' ont rtruvé, mes camaerâdes ont stî foû binâjhes di m' rivey evike. Dj' esteu disbeli, mins dj' endaléve : « C' est paski dji so scan ».

Asteure, dji so-st on pô rapâjhté. Bon, nén totafwaitmint, po dire li vrai. Mins dji sai bén k' il est rivnou so s' bole ca, al pikete do djoû, dji n' a nén rtruvé s' coir. Ci n' esteut nin on si pezant coir ki ça. Et, del nute, dji choûte voltî les stoeles. C' est come cénk cints miyons d' xhilettes.

Mins vola k' i s' passe ene sacwè d' estrawordinaire. Li muzlire ki dj' aveu dessiné po li Ptit Prince, ebén, dj' a rovyî d' î mete ene coroye di cur ! I nel sârè m'ây ateler å bedot. Ça fwait k' dji m' dimande : « K' i gn a-t i d' arivé so s' bole ? Motoit bén ki l' bedot a mindjî l' fleur, po fini. »

Des feyes k' i gn a, dji m' di : « Surmint k' neni ! Li Ptit Prince mete si fleur a houte tos les djoûs a l' anuti padzo s' bole di veule, et s' tént i l' bedot a gogne. » Adon, dji so binâjhe. Et totes les stoeles riyèt doûçmint.

Mins des feyes k' i gn a, dji m' di : « On côp ou l' ôte, on n' sondje nén a tot, et raf ! on djoû al brune, il ârè rovyî l' bole di veule ; oudonbén, li bedot a vnou sins brut, k' i fjheut spès. » Adon, les xhilettes tournèt tertotes a lâmes !

C' est on foû grand mistere, tot çoula. Por vos ki voet voltî li Ptit Prince eto, come por mi, rén dvins l' univiers n' est l' minme si, ene sadju, on n' sait wice, on bedot k' nos n' kinoxhans nén a mindjî ene rôze, oyi ou neni.

Loukîz li stoeloe. Dimandez vos : « li bedot a-t i mindjî l' fleur, oyi ou neni ? » Et vos vieroz come totafwait candje.

Et gn a m'ây nole grande djin ki compudrè k' çoula est si consecant !

Çoula, c' est por mi l' pus bea eyet l' pus poenneus des payizaedjes då monde. C' est l' minme payizaedje ki l' ci di dvant, mins dji l' a rdessiné eco on côp po vzel bén mostrer. C' est vaici k' li Ptit Prince a-st aparexhou sol Tere, et k' il a disparexhou evoye.

Ravizez l' comifât, ci payizaedje la, por vos esse bén seur del ricnoxhe, si on djoû vos voyaedjîz e l' grande wastene di l' Afrike.

Si on djoû, d' astcheyance, vos pasrîz avår la, dji vs e preye, ni coroz nén, târdjîz ene hapêye djusse padzo li stoele ! S' i gn a èn efant k' aprepeye, s' i reye, s' il a des tchveas come di l' ôr, s' i n' respond nén cwand c' est k' on lyi dmande ene kesse, vos advinroz bén kî çki c' est. Adon, soeyoz binamé ! Ni m' leyîz nén si poenneus : sicrijhoz m' abeye abeye k' il est rivnou.